

FIN-FSA
FINANSINSPEKTIONEN

Verksamhetsberättelse 2020

Verksamhetsberättelse 2020

Innehåll

Finansinspektionens år 2020 i siffror	3
Direktörens översikt	4
Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2020	9
Läget på finansmarknaden	10
Tillsyn som förändras med omvärlden	16
Teman 2020	24
Bankernas flexibla verksamhet stöddes med snabba beslut i den exceptionella situationen	26
Arbetslöshetskassorna klarade sig genom coronapandemin trots den rekordbranta ökningen av antalet ansökningar och förmånsutgifterna	30
Digital finansiering vinner mark – Europeiska kommissionens strategi påskyndar utvecklingen	33
Verksamhet som dimensionerats enligt riskerna är hörnstenen vid bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism	36
Misstankar om marknadsmanipulation och missbruk av insiderinformation upptäcks och utreds allt effektivare	39
Personal 2020	42
Direktionen	43
Ledningsgruppen	45
Finansinspektionen i korthet	47
Finansinspektionens strategi 2020–2022	49
Bilagor	
Antal tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga	50
Verksamhetskostnader och finansiering	51
Lagbestämda tillsynsavgifter	52
Åtgärdsavgifter	53
Ärendehantering	54

När årtalet inte explicit nämns i texten avses 2020.

Finansinspektionens år 2020 i siffror

Antal anställda

236

(2019: 233)

Nya försäkringsförmedlare

563

(2019: 555)

Informationsbegäranden

102

(2019: 131)

Tillsynsobjekt och avgiftsskyldiga

1 074

(2019: 1 098)

Verksamhetstillstånd och utvidgningar av verksamhetstillstånd + registreringar

21 + 20

(2019: 12)

Sanktioner sammanlagt

10

(2019: 8)

2020
2020
2020
2020

Direktörens översikt

Det gångna året går till historien som ett år av pandemi. Enstaka virusmittor i Kina utvecklades till en världsomfattande hälsokris, som berörde oss alla. När antalet coronasmittor ökade, stängdes servicesektorer, exporten kraschade och sysselsättningsläget försämrades snabbt. Ekonomins riktning bestämdes – och bestäms – av hälsosituationens utveckling i olika länder. I dagens läge är det omöjligt att bedöma pandemins långsiktiga inverkan på staternas, företagens och hushållens ekonomiska situation och skuldsättning. Det finns alltså en hel del osäkerhet förknippad med framtidsutsikterna, och risken för en ny recession är stor.

På våren, när krisen slog till, vidtog stater, centralbanker och tillsynsmyndigheter snabba åtgärder för att trygga samhällets funktion och säkra företagens och hushållens möjligheter att få lån. Av särskild betydelse var ECB:s expansiva penningpolitik. I Finland sänkte Finansinspektionen bankernas buffertkrav, och inom euroområdet bestämde ECB om ökad flexibilitet i bankernas buffert- och likviditetskrav. Vi berättar mera om detta i vår artikel [Bankernas flexibla verksamhet stöddes med snabba beslut i den exceptionella situationen](#).

I Finland fortsatte bankernas utlåning till företag och hushåll utan avbrott, och bankerna gav ett stort antal kunder amorteringsfria perioder. Dessutom beviljade båda försäkringsbolag och arbetspensionsbolag sina kunder möjligheter till flexibilitet i betalningarna. Arbetslöshetsförsäkringskassornas funktionsberedskap drabbades värst i början av året, men som helhet klarade sig branschen med heder. Kassorna rekryterade ny personal för att klara av det stora antalet ansökningar och utnyttjade automation i behandlingen av förmåner.

I Finland har banksektorns situation fortsatt att vara stark, och bankernas realiserade kreditförluster har tills vidare inte ökat i någon betydande grad. Även försäkringssektorns solvens har som helhet betraktat varit bra. I mars lämnade Finansinspektionen

visserligen en undantagstillståndsanmälan om arbetspensionssektorn till social- och hälsovårdsministeriet, eftersom de exceptionella omständigheterna på finansmarknaden utgjorde ett hot för pensionsanstaltens genomsnittliga solvens. Mot slutet av året ansåg vi dock att situationen hade normaliserats.

Förberedelserna för en fördjupning av krisen i hela Europa och även i Finland är motiverade. Det finns alltså osäkerhetsmoment förknippade med tillgången till vacciner och deras effektivitet, och nya mutationer sprider sig snabbt från ett land till ett annat. Vi lever på hälsokrisens villkor. Tillsynsmyndigheterna har ansett att försiktighet är den klokaste policyn: till exempel banker ska förbereda sig på att kreditförlustriskerna och svaga scenarier realiserar. De måste också kunna analysera sina kreditportföljer så noga som möjligt trots de amorteringsfria perioder som de beviljat. I dessa omständigheter har ESRB (Europeiska systemrisknämnden), ECB och även Finansinspektionen rekommenderat för såväl banker som försäkringsbolag en mycket försiktig utdelningspolicy.

ECB:s stränga utdelningsrekommendation har kritiserats kraftigt, i synnerhet i Finland. En alternativ lösningsmodell skulle ha varit att tillåta väl kapitaliserade banker en rimlig dividendutdelning. Förberedelserna inför osäkerhet vann dock i beslutsfattandet. Det är ofta klokt att vara försiktig. Vi kommer att ha djupare insikter om hur bankernas balansräkningar ser ut först på hösten, när stresstesten har genomförts och de amorteringsfria perioderna i huvudsak har avslutats. Då torde det vara möjligt att avstå från omfattande utdelningsbegränsningar, ifall det inte sker en betydande vändning mot det sämre.

För närvarande är det viktigt att se till att alla återhämtnings-, stöd- och anpassningsåtgärder inte avslutas samtidigt. Det är väsentligt att finanssektorn kan fungera så störningsfritt som möjligt och stödja realekonomin. Vad skulle detta innebära i praktiken? Säkert till exempel det att man inte än borde höja bankernas buffertkrav under återhämtningsperioden. Med detta menar jag närmast det så kallade Pillar II-kravet som banktillsynsmyndigheten ställt samt makrotillsynskravet. En av lärdomarna från denna finanskris är att tyngdpunkten i makrotillsynsbufferar borde överföras från strukturella buffertar till konjunkturbundna buffertar. Det kontracykliska buffertkravet borde vara högre under högkonjunkturer för att det ska vara möjligt att avveckla det under en lågkonjunktur.

Det återstår att se hur stora strukturella förändringar krisen leder till i den europeiska finansiella sektorn, där det finns stora nationella skillnader i såväl krisens djup som i ländernas utgångsläge. Skillnaderna gäller även digitaliseringsgraden, som i och med coronakrisen har tagit ett betydande språng i hela Europa. Digitaliseringen torde också starkt påverka såväl serviceutbudet som branschens strukturer i olika länder.

Förberedelserna inför framtiden förutsätter också en genomgång av den nuvarande resolutionslagstiftningen. Statsstödbestämmelsernas och investeransvarets avvikande

syften, harmoniseringen av långivarehierarkin, små och medelstora bankers resolution och insättningsgarantifondens roll i bankens avveckling är frågor som har lyfts fram. Av kommissionen väntas ett förslag till ändringar i resolutionsdirektivet under innevarande år. I det är det viktigt att se till att myndigheterna kan ta hand om avvecklingen av vilken som helst bank i rätt tid och under ordnade former. Ett annat syfte med alla åtgärder måste vara att upprätthålla förtroendet för banksektorn utan att behöva anlita staten för stöd. Utvecklingen av resolutionsramen så att den fungerar bättre är också ett sätt att komma vidare i beslutsfattandet om den gemensamma insättningsgarantin. Man har också redan en längre tid sett framemot reformer vad gäller hanteringen av kriser i försäkringsbranschen, dvs. nationell lagstiftning om konkurser och likvidation. Den behövs för att säkerställa ändamålsenliga förberedelser i krissituationer.

En krisperiod påskyndar vanligen ändringar i regleringen och i det finansiella systemets strukturer. Återhämtningen från den ekonomiska kris som pandemin lett till har visat hur viktigt det är att kommissionens planer om kapitalmarknadsunionen framskrider. Genomförandet av planerna, till och med bara delvis, skulle underlätta ekonomins återhämtning och övergången till en digital och grön ekonomi. Från kommissionens omfattande åtgärdsplan borde man välja de medel som stödjer dessa mål, utan att glömma investerarskyddet. Främjandet av marknadsfinansieringen skulle göra finansieringskanalerna mångsidigare och minska i synnerhet de risker som förknippas med tillgången till företagsfinansiering.

Som en del av paketet bedömde kommissionen påföljderna av Wirecard-bokslutsskandalen i Tyskland. Skandalen lyfte fram brister i lagstiftningen, myndighets-samarbetet och i tillsynspraxis. Analysen av fallet pågår alltjämt, men det torde vara klart att ändringar behövs. Man måste se till att det inte finns några lagstiftningshinder för informationsutbytet mellan olika myndigheter och att tillsynsansvaren är klara och tydliga. Tillsynsmyndigheternas oberoende av politiska beslutsfattare borde vara en självklarhet i alla medlemsländer.

Wirecard-fallet accentuerade också vikten av aktuell, korrekt information för såväl investerare som andra intressenter. Informationsöverflödet kan försvaga investerarens förmåga att hitta den väsentliga informationen. I utvecklingen av kapitalmarknaden kommer å ena sidan tryggheten av pålitlig och tillräcklig investerarinformation och å andra sidan främjandet av ekonomiskunskaper att inta en central roll under de kommande åren. Tidningsartiklar som gör reklam för en spekulativ investerares miljonvinster från enskilda investeringsobjekt är mycket skadliga med tanke på främjandet av ekonomiskunskaper, eftersom de lätt styr oerfarna investerare till osunt riskbeteende.

Branschens informationsskyldigheter i anslutning till hållbar finansiering träder i kraft stegvis under några års tid. Eftersom investerarna i allt högre grad vill ha produkter inom hållbar finansiering som beaktar miljön, samhällsansvaret och god förvaltningssed, finns

det inom branschen ett tryck att bemöta den ökande efterfrågan och samtidigt ta hänsyn till de skyldigheter som den nya regleringen ger upphov till. Inom regleringen är det viktigt att komma ihåg att den information som krävs inte borde utökas alltför mycket och göras så detaljerad att investeraren inte längre kan skilja väsentlig information från det oväsentliga.

I finanssektorns europeiska reglering och tillsyn har god förvaltningssed under de senaste åren blivit allt viktigare. Varför? Brister i god förvaltningssed har ansetts vara en bidragande faktor till tillspetsningen av kriser, finanssektoraktörernas konkurser och överträdelser. Den största orsaken till den allt stramare regleringen är också det att vi har lärt oss av tidigare misstag: vi har insett vad finanssektorn ska förutsätta av företagsledningen, dvs. styrelsen, verkställande direktören och de som ansvarar för de viktigaste funktionerna. Det finns sektorsvisa skillnader i hur detaljerade bestämmelserna är, men till exempel regleringskraven i bank- och försäkringssektorn täcker personernas erfarenhet, kunnande, rykte, intressekonflikter och tidsanvändning, inklusive begränsningarna i antalet styrelseposter. Därtill har ECB ansett att till exempel en verkställande direktör och styrelseordförande för ett kreditinstitut ska ha tio års praktisk erfarenhet.

Den stränga europeiska regleringens krav sträcker sig dock inte till sektorer med enbart nationell reglering. Detta är ett klart missförhållande. Jag anser att vi inom den inhemska lagstiftningen inte kan nöja oss med en lättare kravnivå, i synnerhet när det gäller aktörer som är av stor betydelse för samhället. I oktober 2019 gav Finansinspektionen ett förslag till social- och hälsovårdsministeriet om revidering av bestämmelserna om den yrkesmässiga kompetensen och erfarenheten av arbetspensionsbolagens styrelser och ledning samt personer som ansvarar för de viktigaste funktionerna. Finansinspektionen anser att den nuvarande regleringen, med tanke på verksamhetens samhälleliga betydelse, delvis är bristfällig och oproportionerlig till exempel jämfört med regleringen om försäkringsbolag. Finansinspektionens tillsynsiakttagelser stödjer förslaget brådskande behandling.

Finansinspektionen övergick nästan i sin helhet till distansarbete i mars 2020. För närvarande förväntas arrangemanget fortsätta minst till slutet av april. Valfungerande informationstekniska distansarbetsverktyg har möjliggjort ett fungerande distansarbete. Med undantag av inspektioner som görs på plats har det varit möjligt att arbeta nästan normalt. I själva verket har vi bättre än förr kunnat prioritera vårt arbete till det som är väsentligt för finanssektorns säkra verksamhet. Vi har också deltagit i alla EU-möten på distans.

Man bör dock komma ihåg att vi alla är olika som människor och distansarbete passar bättre för en del av oss. Därför har vi betonat betydelsen av bra chefsarbete och vikten av att cheferna tar hand om personalens välmående. Det är speciellt viktigt att vara närvarande och bry sig, även om det sker virtuellt.

Jag vill tacka er alla på Finansinspektionen för det gångna året. Vi har hårdigt jobbat vidare, även om det inte har funnits några tecken på att pandemisituationen blir bättre eller möjligheterna att återvända till kontoret ökat. Vi längtar alla efter arbetsgemenskapen och det sociala umgänget. Men vi orkar.

Tack till er alla.

Helsingfors den 25 februari 2021

Anneli Tuominen

De ämnen som gällde Finansinspektionen och fick mest synlighet i medierna

1. Vinstutdelningsrekommendation till kreditinstitut

2. Bolånens lånetak

3. Utredning över Nokia Abp:s informationsförmedling

4. Utnämmandet av VD för LokalTapiola

5. Kapitalkraven för kreditinstitut

Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2020

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstituten, försäkringsanstalterna, pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktions sätt upprätthålls. (1 § i lagen om Finansinspektionen)

Till följd av den exceptionella situation som coronapandemin lett till omprioriterade Finansinspektionen sina uppgifter enligt verksamhetsplanen för 2020. Detta gjorde det möjligt för tillsynsobjekten och Finansinspektionen att koncentrera sig på att analysera ändringarna och riskerna till följd av coronapandemin samt vidta åtgärder i anknytning till dem: bankernas och försäkringsbolagens soliditet- och likviditetssituation samt funktionsberedskap övervakades på ett effektiviserat sätt. Inom arbetslöshetskassorna följdes i synnerhet behandlingstiderna och likviditeten upp. Den ekonomiska ställningen av auktoriserade betalningsinstitut följdes upp noggrannare än tidigare. Uppföljningen av kapitalmarknadens omvärld intensifierades, och de börsnoterade bolagens informationsförmedling och rapportering bedömdes systematiskt. Tillsynssamarbetet och informationsutbytet med internationella och nationella myndigheter ökades.

På våren 2020 avbröt Finansinspektionen en stor del av sin inspektionsverksamhet och fortsatte med en del inspektioner virtuellt med anledning av det undantagstillstånd som coronapandemin ledde till. På hösten låg antalet inspektioner igen nästan på en normal nivå.

Finansinspektionen reagerade snabbt till coronapandemin med åtgärder som tryggade personalens säkerhet och välmående samt myndighetsuppgifternas kontinuitet.

Läget på finansmarknaden

Berättelseåret kännetecknades av coronapandemin. Pandemin tillspetsades snabbt i början av året, och dess effekter var kraftiga och vittgående. Å andra sidan var också de politikåtgärder som vidtogs i världen, inom Europeiska unionen och i Finland för att lindra coronapandemins effekter utan motstycke. I sin helhet har coronapandemins negativa effekter på den finska ekonomin tills vidare varit lindrigare än man i början av året befarade och mindre än i Europeiska unionen i genomsnitt. Pandemin är dock inte över än, och den kommer att lämna permanenta spår även i Finlands ekonomi. En del av effekterna kan ses tydligare. Ett exempel på detta är ökningen av den offentliga skuldsättningen. Andra är emellertid svårare att bedöma: hur påverkar pandemin människornas och företagens beteende och olika branschers utsikter på ett mer bestående sätt?

I början av coronapandemin upplevde finansmarknaden kraftiga värdefluktuationer, och priserna på i synnerhet riskfyllda investeringsobjekt, såsom aktier, sjönk kraftigt. Från april månad återspeglade prissättningen på finansmarknaden förväntningarna om tiden efter coronapandemin och återhämtningen, även om realekonomin skars ner i alla EU-länder. Priserna på aktier och många andra tillgångar steg och räntorna låg kring noll eller var negativa. Samtidigt ökade kreditriskerna.

Coronapandemin orsakade en betydande global recession under berättelseåret. Staternas begränsningsåtgärder, såsom även hushållens och företagens försiktiga beteende, kännetecknade ekonomins utveckling. Pandemins allvar och recessionens djup varierade mellan länderna.

Den ekonomiska politiken syftade till att lindra krisens ekonomiska konsekvenser på flera olika sätt. Staternas skuldtagning tilltog snabbt och centralbankernas penningpolitiska åtgärder genom bl.a. inköp av värdepapper ökade. Tillsynsmyndigheterna såg bland annat till att ekonomins kreditgivningsmöjligheter förblev stabila. Åtgärdernas skala var bred och återhämtningssatsningarna exceptionellt stora.

Finansmarknadernas utveckling var tudelad under året. I början av våren förekom det mycket stora prisrörelser och nervositet på marknaden, och till exempel aktiepriserna sjönk betydligt i februari och mars. Investerarnas förtroende återhämtade sig efter staternas, centralbankernas och tillsynsmyndigheternas åtgärder, och då steg till exempel priset på aktierna åter. Prissättningen baserade sig på antagandet att coronapandemins ekonomiska effekter skulle vara tillfälliga tack vare återhämtningsåtgärderna och omfattande coronavaccineringar. Räntorna låg dock alltså kring noll eller var negativa, såsom året innan, vilket återspeglar den ekonomiska utvecklingens allmänna svaghet. Finansmarknadens prisutveckling och realekonomins tillstånd skildes allt mera åt.

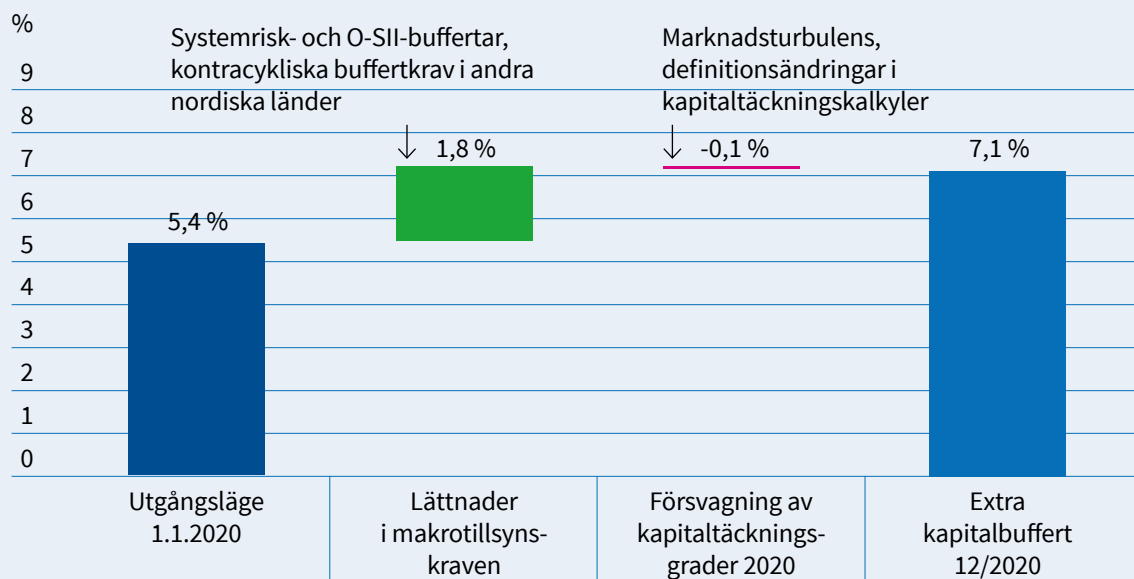
I Finland minskade coronapandemin ekonomins aktivitet framför allt under årets andra kvartal, varefter ekonomin långsamt började återhämta sig. Situationen varierar mycket mellan olika sektorer, och till exempel arbetslösheten ökade under året. På bostadsmarknaden fortsatte de tidigare trenderna: bostädernas prisutveckling var alltså likadan som under de senaste åren, dvs. priserna steg i stora städer medan de förblev oförändrade eller sjönk i andra delar av landet. Hushållens skuldsättning ökade. Mot slutet av året förbättrades hushållens och företagens stämningar och utsikter något.

Banksektorns kapitaltäckningsgrad försvagades något i och med recessionen men var alltså starka – krediternas värdesänkningar ökade

Coronapandemin och den medföljande ekonomiska recessionen påverkade de finska bankernas omvärld. Trots ekonomins växande osäkerhet var förändringarna i den finska banksektorns kapitaltäckningsgrader små och kärnkaptaltäckningen förbättrades till slut en aning. Banksektorns kapitaltäckningsgrader var alltså starkare än genomsnittsnivån i Europa. På våren sänkte de nordiska makrotillsynsmyndigheterna buffertkraven, vilket förbättrade finska bankers möjligheter att bevilja krediter och tolerera förluster.

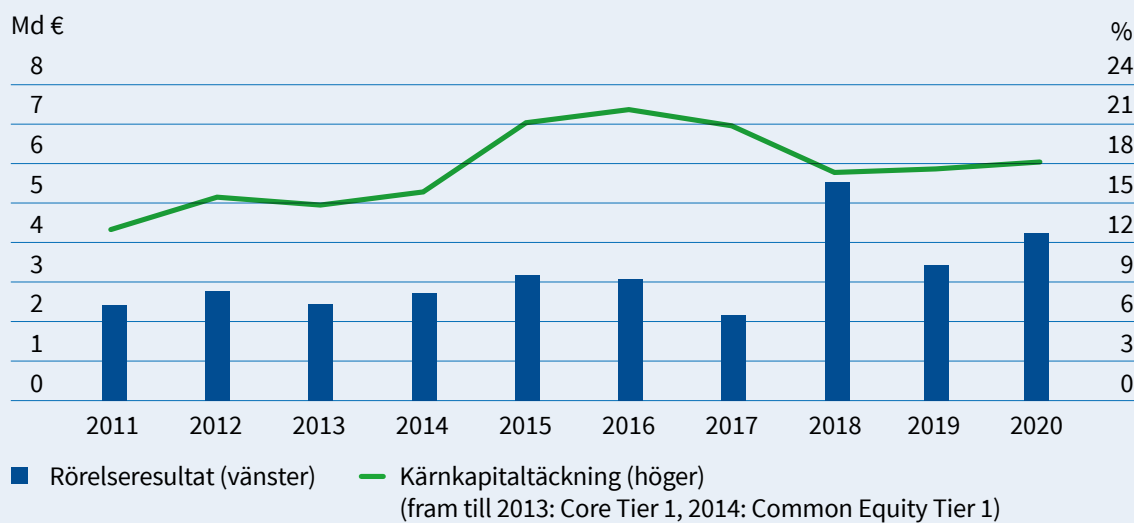
Banksektorns rörelsevinst ökade från året innan, men bakom tillväxten låg poster av engångskaraktär, som hade belastat det föregående årets rörelsevinst. Räntenettet ökade något från nivån 2019, när kreditstockens tillväxt kompenserade den negativa inverkan av marknadsräntornas och marginalernas sänkningar på ränteintäkter. Nedskrivningar av krediter och oreglerade krediter ökade, men måttligt i förhållande till den ekonomiska situationen. De oreglerade krediternas nivå i Finland var alltså en av de lägsta i Europa.

Den finska banksektorns kapitalbasöverskott

Källa: Finansinspektionen

Den inhemska banksektorns rörelseresultat och kärnkaptaltäckning

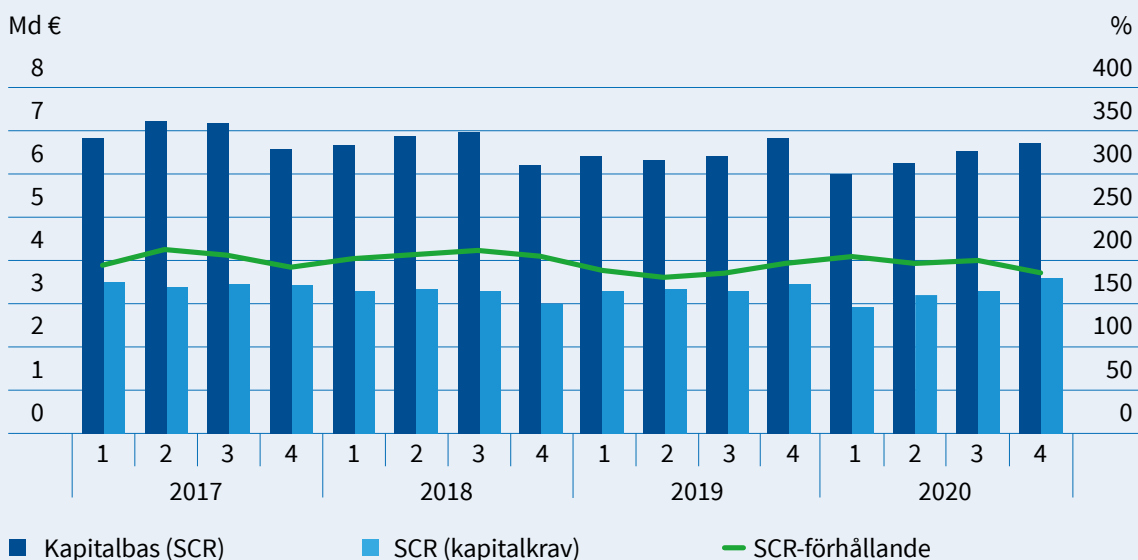
Källa: Finansinspektionen

Livförsäkringsbolagens solvens tålde det exceptionella året, men pandemin minskade premieinkomsten

Coronapandemin gjorde livförsäkringskunderna försiktiga, och ny premieinkomst samlades inte i motsvarande grad till placeringsförsäkringar. Försäkringspremieinkomsten sjönk förra året till den lägsta nivån under den nuvarande Solvens II-regleringen. Det såldes dock mer riskförsäkringar än tidigare. De utbetalda ersättningarna var alltså högre än premieinkomsten.

Livförsäkringssektorns solvensgrad förblev bra även om den sjönk klart från året innan. Kapitalbasen minskade och solvenskapitalkravet ökade. Räntenivån, som sjönk klart under året, ledde till ökade avsättningar. Den goda avkastningsutvecklingen av investeringar med högre risk ökade marknadsriskens kapitalkrav. Livförsäkringsbolagens investeringsintäkter återhämtade sig under året och var till slut klart positiva.

Solvensställning i livförsäkringsbolag

Källa: Finansinspektionen

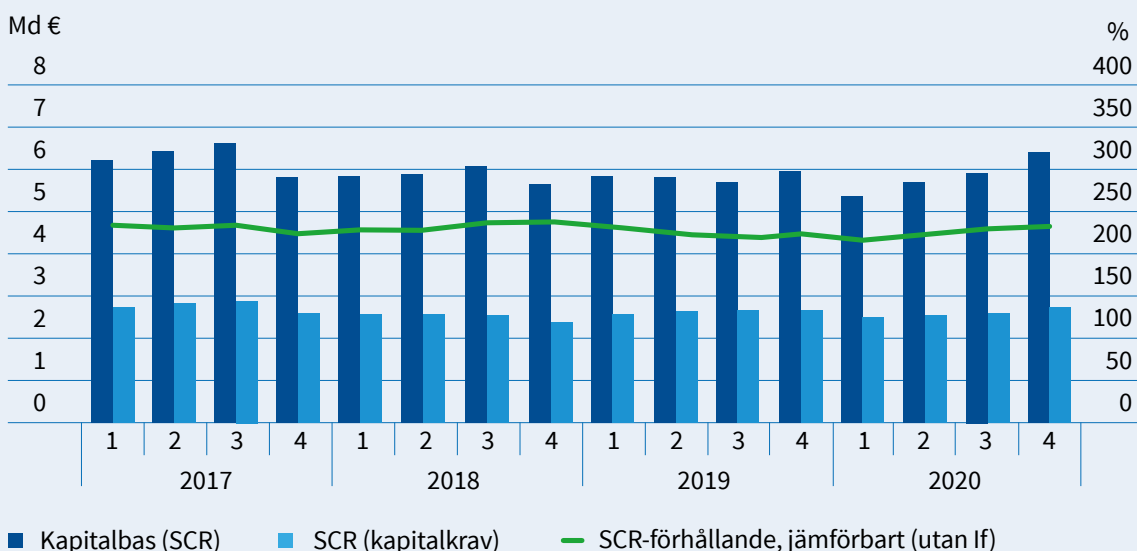
Skadeförsäkringsbolagens solvens förblev bra och lönsamhet förbättrades till följd av pandemin

De stora förändringar som ägde rum på investeringsmarknaden under berättelseåret orsakade stora fluktuationer i bolagens solvensgrader. Bra solvensbuffertar skyddade dock bolag med högre risknivå. Dessutom lindrade de dämpningsmekanismer som Solvens II-ramen innehåller marknadsprisfluktuationernas inverkan på solvensen. I slutet av mars uppnådde den riskkoefficient som skyddar mot aktieprisernas kursändringar sin maximinivå och volatilitetsjusteringen, som skyddar mot förändringarna i kreditriskmarginaler, var som störst.

Skadeförsäkringsbolagens investeringsintäkter återhämtade sig efter det branta fallet i slutet av mars. Intäkter från alla investeringsslag var positiva.

Försäkringsverksamhetens lönsamhet förbättrades, eftersom ersättningsutgifterna för försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt fordonsförsäkringen minskade till följd av den förlängda pandemin. Bolagen ökade den bokföringsmässiga ansvarsskulden betryggande egenskaper genom att sänka sina diskonteringsräntor på ansvarsskulden, men åtgärdens försvagande effekt på lönsamheten var mindre än 2019. Åtgärderna för att hindra spridningen av pandemin, som orsakade bland annat permitteringar, vände premieinkomsten för försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar nedåt.

Solvensställning i skadeförsäkringsbolag

Källa: Finansinspektionen

If Skadeförsäkring ingår till 30.9.2017.

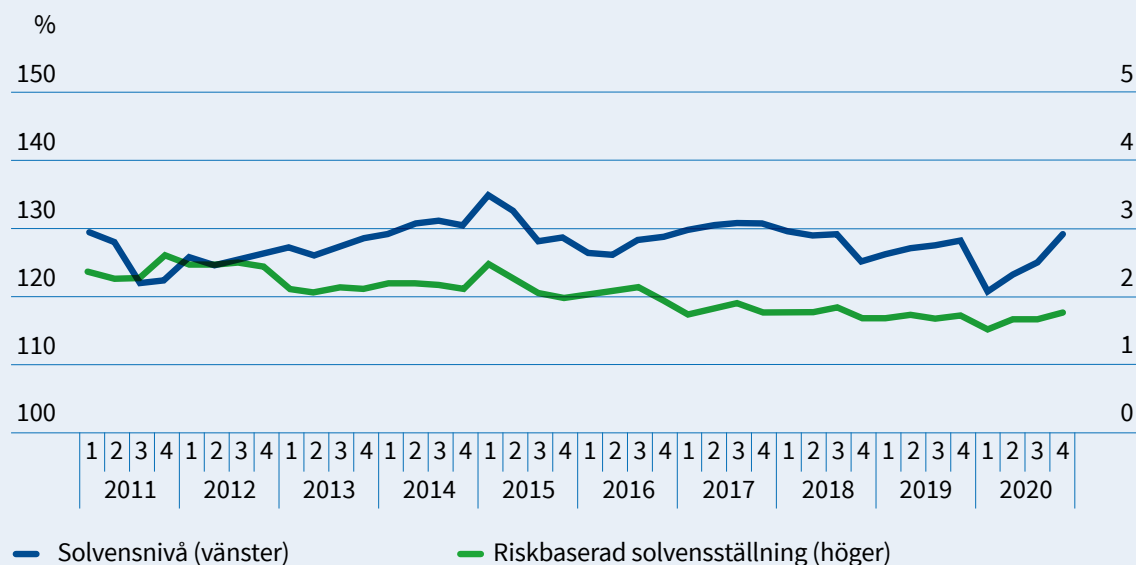
Arbetspensionssektorns solvens stärktes på årsnivå

För arbetspensionssektorn var 2020 ett mycket tudelat år. Under årets första kvartal försvagades arbetspensionssektorns solvens betydligt, när värdet på investeringstillgångar sjönk i den försäljningsvåg som orsakades av coronapandemin. Finansinspektionen gjorde i mitten av mars en anmälan till social- och hälsovårdsministeriet om exceptionella förhållanden på finansmarknaden, när det fanns en risk att arbetspensionsanstaltens genomsnittliga solvens skulle försvagas snabbt och betydligt.

Under andra kvartalet började arbetspensionssektorns solvens att återhämta sig, när centralbanker och stater stödde finansmarknaden med massiva stimulansåtgärder. Arbetspensionssektorns solvens stärktes på årsnivå.

I november meddelade Finansinspektionen social- och hälsovårdsministeriet att det inte på finansmarknaden rådde några sådana exceptionella förhållanden enligt lagen som påverkar riskerna i anknytning till arbetspensionsanstaltens solvens och som ledde till anmälan om undantagstillståndet.

Utveckling av arbetspensionssektorns solvens 2011–2020

Källa: Finansinspektionen

I och med den lagändring som trädde i kraft i början av 2017 är solvensställningen för åren 2017–2020 inte jämförbar med de föregående åren.

Solvensgraden beräknas genom att dividera pensionsmedlen med ansvarsskulden.

Solvensställningen är förhållandet mellan solvenskapitalet och solvensgränsen.

Tillsyn som förändras med omvärlden

Till följd av den exceptionella situation som coronapandemin ledde till omprioriterade Finansinspektionen sina uppgifter enligt verksamhetsplanen 2020. Uppgiftshelheterna grupperades om till tre grupper: uppgifter som är kritiska med tanke på tillsynsarbetet, uppgifter som är skönsmässiga med tanke på tillsynsarbetet och som vid behov kan skjutas upp och uppgifter som planeras om eller flyttas till 2021.

- Uppgifter som är kritiska med tanke på tillsynsarbetet:
 - Tillräckligt trygghande av den kontinuerliga tillsynen på den nivå som situationen förutsätter (inklusive ansökningsärenden), kritiska tillsynsuppgifter som beror på situationen med anledning av coronapandemin och andra kritiska tillsynsuppgifter, analysarbetet av tillsynsobjektens betydande risker, sanktioneringen av allvarliga försummelse och förbrytelser samt utvecklingen av den egna verksamheten på det sättet som undantagstillståndet kräver.
- Uppgifter som är skönsmässiga med tanke på tillsynsarbetet och som vid behov skjuts upp:
 - Vissa strategiska utvecklingsprojekt såsom övervakningen av den alltmer digitala finanssektorn, integreringen av klimatförändringen i tillsynen och fastställandet av miniminivån för tillsynen, ECB¹- och ESA-arbetsgruppsarbetet, kartläggningar och andra utredningar samt icke-brådskande mål i anslutning till utvecklingen av verksamheten.
- Uppgifter som planeras om eller överförs till 2021:
 - Inspektions-, temabedömnings- och tillsynsmyndighetens bedömningsplaner för 2020 uppdaterades i september. Till 2021 överfördes konsultutredningen om Finansinspektionens effektivitet och allokering av resurser, genomförandet av EBA²'s stresstester och nationella LSI³-stresstester 2020 samt uppdateringen av

¹ ECB = Europeiska centralbanken.

² EBA = European Banking Authority, Europeiska bankmyndigheten.

³ LSI = Less Significant Institution, bank under ECB:s indirekta tillsyn.

åtgärdsavgifterna. De uppgifter som har flyttats fram under coronapandemin kommer att vid behov bedömas om i fråga om resurserna och prioriteringen innan de genomförs.

På våren avbröt Finansinspektionen en stor del av inspektionsverksamheten. Detta gjorde det möjligt för tillsynsobjekten och Finansinspektionen att koncentrera sig på att analysera ändringarna och riskerna i finanssektorn till följd av coronapandemin samt vidta åtgärder i anknytning till dem. En del inspektioner fortsatte emellertid genom distansförbindelser. På hösten var antalet inspektioner igen nästan normalt, men alla inspektioner genomfördes virtuellt.

Finansinspektionens strategi för åren 2020–2022 förnyades i slutet av 2019. Strategin lyfter fram tre delområden som är väsentliga med tanke på tillsynen: klimatförändringen, digitaliseringen och bekämpningen av penningtvätt. Strategin framhäver även tillsynsarbetets riskbaserad kraftigare än tidigare.

År 2021 kommer Finansinspektionen att fortsätta att bedöma hur försvagningen av den ekonomiska situationen med anledning av coronapandemin kommer att påverka företagen under tillsyn. Tillsynsmyndigheter höjer också krisberedskapen vidare genom att utveckla resolutionsmodellerna och de interna anvisningarna i anknytning till dem samt samarbetsmodeller med andra myndigheter. Tryggheten av verksamhetsberedskapen enligt lag är en del av främjandet av krisberedskapen. Om situationen eventuellt blir sämre, koncentreras resurser till hanteringen av den akuta krisen och annan verksamhet får ge vika.

Begäranden om polisutredning

6

(2019: 2)

Påföljdsavgifter

2

(2019: 5)

Offentliga anmärkningar

1

(2019: 1)

Ordningsavgifter

1

(2019: 0)

Banksektorn

Finansinspektionen övervakade effekterna av den ekonomiska chock som coronapandemin orsakade på bankernas kapitaltäcknings-, likviditets- och operativa risker samt delade ut denna information till andra myndigheter. Tillsynsmyndigheten analyserade utvecklingen av bankernas företagsfinansiering i nära samarbete med Finlands Bank och finansministeriet. Finansinspektionen följer med utvecklingen av bankernas kapitaltäcknings-, likviditets- och operativa risker på ett effektiviserat sätt och som undantagstillståndet förutsätter.

ECB:s och den nationella tillsynsmyndighetens gemensamma tillsynsgrupper (JST⁴) effektiviserade uppföljningen av riskläget för bankerna under ECB:s direkta tillsyn (SI⁵) enligt ECB:s anvisningar. Finansinspektionens banktillsyn analyserade risksituationen av LSI-banker, som är under dess direkta tillsyn, i s.k. coronaprojekt, i vilka man kunde identifiera sådana banker vars risker när det gäller kapitaltäckning eller likviditet var de största. Bankernas likviditetssituation har följts extra noga under coronapandemin. Tillsynsmyndigheten och Finland Bank har i samarbete bedömt utvecklingen av bankernas kreditförluster.

Finansinspektionen genomförde samlade kapitalbedömningar av SI-kreditinstitut och de viktigaste utländska filialerna enligt den tidtabell som satts av ECB och hemstatens tillsynsmyndighet. På hösten inledde Finansinspektionen också två samlade kapitalbedömningar av LSI-banker under dess direkta tillsyn. Dessa blev klara i början av 2021. På sommaren genomfördes en del av bedömningar av bankernas interna modeller, och på hösten kom den mer omfattande inspektionsverksamheten i gång på nytt.

ECB och EBA vidtog specialåtgärder för att upprätthålla bankernas kreditgivningsförmåga i undantagsläget, i synnerhet i början av coronapandemin. ECB och EBA tog i bruk flexibilitet som tilläts av bestämmelserna och gav tillsynsobjekten rekommendationer för att försäkra sig om att flexibiliteten användes för att stödja realekonomin. Finansinspektionen deltog i denna beredning och tillämpade motsvarande principer i sitt eget tillsynsarbete.

Ett viktigt inhemskt regleringsprojekt som är på gång är det s.k. bankpaketet, i vars beredning Finansinspektionen deltog i finansministeriets arbetsgrupp.

Finansinspektionen publicerade i december en utredning om prissättningen av de grundläggande banktjänsterna och tillgången till dem. I utredningen ingick en förfrågning om coronapandemins effekter på utbudet av grundläggande banktjänster och på kundbeteendet. Därtill kartlades bankernas förbättringar i tillgången till och användbarheten av digitala tjänster.

⁴ JST = Joint Supervisory Team, gemensam tillsynsgrupp.

⁵ SI = Significant Institution, bank under ECB:s direkta tillsyn.

Enligt regeringsprogrammet koncentreras övervakningen av beviljare av snabbblån till Finansinspektionen. Ändringens exaktare tidpunkt är alltjämt öppen. I sitt behov av kunskande och resurser förbereder sig Finansinspektionen på att det är möjligt att genomföra ändringen i början av 2022. Dessutom har Finansinspektionen samarbetat med finansministeriet för att lagstiftningen skulle möjliggöra så effektiva verktyg som möjligt för övervakningen av snabbkreditsbeviljare. Som en del av tyglandet av hushållens skuldsättning har Finansinspektionen också deltagit i projektet för ett positivt kreditupplysningsregister, som har letts av justitieministeriet. Syftet med det positiva kreditupplysningsregistret är att möjliggöra en så korrekt, omfattande och användbar bild om individens helhetsskuldsättning som möjligt i kreditgivnings- och ansökningsituationer. Arbetsgruppen under ledning av arbets- och näringsministeriet bereder den eventuella överföringen av ansvaret för tillsynen av Finnvera till Finansinspektionen. Överföringen skulle äga rum tidigast vid årsskiftet 2021–2022. Finansinspektionens behov av kunskande och resurser planeras så att den har beredskap att ta emot tillsynsansvaret.

Försäkringssektorn

Finansinspektionen analyserade solvens- och likviditetsställningen av tillsynsobjekten i försäkringssektorn, dvs. arbetspensions-, skade- och livförsäkringsaktörerna samt arbetslöshetskassorna, samt deras funktionsberedskap extra nog med hjälp att tätare rapportering. I och med den snabba ökningen av antalet ansökningar om inkomstrelaterad dagpenning våren 2020 övergick man i övervakningen av arbetslöshetskassorna till uppföljningen av behandlingstider och andra väsentliga uppgifter varje vecka i fråga om de kassor vars risker i anslutning till funktionsberedskapen bedömdes vara de största.

Finansinspektionen deltog mer än tidigare i Eiopas⁶ arbete på grund av frågor i anslutning till pandemin. Finansinspektionen rapporterade om den finska försäkringsmarknadens situation till Eiopa. Inom Eiopa deltog tillsynsmyndigheten i beredningen av regleringen och dess tolkningar, vars syfte det var att svara på framskridandet av undantagssituationen och dämpa ner dess effekter. Mot slutet av året fortsatte den tätare uppföljningen av tillsynsobjektens situation och tillsynsåtgärder på basis av den.

De inspektioner som hade avbrutits under första hälften av året fortsatte virtuellt, men inga nya inspektioner inleddes. Compliance-temabedömningen slutfördes.

Antalet ansökningar om omorganiseringen av försäkringsbolagens och kassornas verksamhet ökade under året. Försäkringsgrupperingar har organiserat och klarlagt sina interna ägandestrukturer. Finansinspektionen beviljade ett verksamhets-tillstånd åt två nya skadeförsäkringsbolag: Ålands Försäkringar Ab och Finlands

⁶ Eiopa = Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, European Insurance and Occupational Pensions Authority.

Ömsesidiga Patientförsäkringsbolag. Dessutom förvärvades majoritetsandelen av en betydande skadeförsäkringsgrupp som är verksam i Storbritannien och Gibraltar till finsk ägo. Finansinspektionen förordnade ett ombud för Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo i december.

Under året publicerade Finansinspektionen mer än trettio tillsynsmeddelanden, som gällde bland annat solvensställningen och dess uppföljning (ORSA⁷), vinstutdelningsrekommendationer, rapportering, utläggande på entreprenad som är tillåtet inom försäkringssektorn och erbjudande av försäkringar samt allmänna tillsynsiakttagelser.

Lagstiftningsinitiativ som Finansinspektionen under tidigare år lämnat i anslutning till arbetspensionssektorns kunnandekrav och försäkringsbranschens sanktionsmöjligheter främjades vid sidan av projekt som anslöt sig till undantagssituationen. Deras betydelse som stöd för genomförandet av tillsynen accentueras i den situation som coronapandemin har skapat.

Makrotillsyn

Finansinspektionens direktion beslutade i mars att lätta bankernas strukturella makrotillsynsbuffertar med en procentenhet genom att slopa systemriskbufferten och lätta OP Gruppens O-SII-krav⁸. Dessutom återställde direktionen i slutet av juni lånetaket för bolån till grundnivån 90 procent för andra än köpare av första bostad.

Enligt bedömningarna ökade direktionens beslut om strukturella makrotillsynsbuffertar samt andra länders makrotillsynsmyndigheters beslut finska bankers utlåningskapacitet till finska företag och hushåll med uppskattningsvis 30 miljarder euro. Strukturella makrotillsynsbuffertar har i första hand ställts med tanke på banksektorns allvarliga problem i krissituationer.

Genom återställandet av den maximala belåningsgraden stödde man bostadsmarknadens funktion och nationalekonomin i den akuta krisen. På grund av hushållens stora skuldsättning och den exceptionella osäkerhet som pandemin medförde framhävde Finansinspektionens direktion betydelsen av den noggranna bedömningen av låntagarnas betalningsförmåga.

Finansinspektionen förberedde också genomförandet av bestämmelserna om makrotillsynsverktyg på basis av det nya kreditinstitutsdirektivet. Det var meningen att detta så kallade bankpaket träder i kraft början av 2021. Finansinspektionen var med i justitieministeriets projekt för ett positivt kreditupplysningsregister. Syftet med det positiva kreditupplysningsregistret är att möjliggöra en så korrekt, omfattande och användbar bild som möjligt om individens helhetsskuldsättning med tanke på kreditgivnings- och ansökningsituationer. Enligt de senaste uppskattningarna skulle det positiva kreditupplysningsregistret vara i bruk våren 2024.

⁷ ORSA = Own Risk and Solvency Assessment.

⁸ O-SII = Other Systemically Important Institutions.

Värdepapperssektorn

Finansinspektionen intensifierade samarbetet och informationsutbytet med Esma⁹ och nationella myndigheter med anledning av coronapandemin och den marknadsvolatilitet som den orsakar. Tillsynsmyndigheten deltog under året också i avgörandet av tolkningsfrågor i anknytning till Brexit. Frågorna gällde bl.a. fortsättningen av serviceutbudet. I synnerhet frågor som gäller ömsesidigt erkännande och samarbetsprotokoll avgjordes i huvudsak fram till slutet av året.

På grund av de starka och snabba ändringar som på grund av pandemin skedde på marknaden ändrade Finansinspektionen tyngdpunkterna i marknadstillsynen. Tillsynsmyndigheten effektiviserade övervakningen av verksamheten inom marknadens betydande infrastruktur, börsen och värdepapperscentralen, samt följde med de noterade bolagens informationsförmedling och bokslutsrapportering om pandemins inverkan noggrannare än vanligt. Företagens behov av finansiering syntes bland annat i ökningen av antalet emissioner som grundar sig på företrädesrätt. Prospektkontrollerna koncentrerades på information som presenterar coronapandemins effekter. Finansinspektionen bedömde behovet att begränsa blankning. På grund av detta uppföljdes och analyserades penninginstrumentens kursändringar och utvecklingen av blankningspositioner särskilt noga under första hälften av året. Dessutom följde tillsynsmyndigheten med fondernas likviditetsförvaltning och användningen av likviditetsförvaltningsverktyg samt värderingspraxis oftare än vanligt. Om användningen av likviditetsförvaltningsverktyg i finska öppna investeringsfonder och alternativa investeringsfonder rapporterades varje vecka också till Esma ända till slutet av året.

Tillsynsmyndigheten slutförde två temabedömningar om tillhandahållandet av investeringstjänster: processer för godkännande av investeringstjänster och produkter samt bedömning av ändamålsenligheten. Dessutom blev iakttagelserna i den Esma-initierade, sameuropeiska temabedömningen om investeringsfondernas likviditetsförvaltning färdiga enligt tidtabellen. På grund av de marknadsstörningar som riktades till fondsektorn genomförde Finansinspektionen också på basis av en rekommendation av ESRB ett annat Esma-initierat tillsynsprojekt om ränte- och fastighetsfonders likviditetsförvaltning och värdering. Även en kartläggning av algoritmisk handel blev klar i slutet av året. Finansinspektionen offentliggjorde iakttagelserna från en temabedömning om informationsskyldigheten av investeringsbaserad gräsrotsfinansiering i början av januari 2021. IFRS-tillsynens¹⁰ temabedömning ändrades helt till såväl sitt innehåll som sin allokering på grund av coronasituationen så att bolag med en särskilt dålig ekonomisk ställning valdes som föremål för tillsynen.

⁹ Esma = Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten, European Securities and Markets Authority.

¹⁰ IFRS = International Financial Reporting Standards.

Övervakning av digitaliseringsutvecklingen

Finansinspektionen kartlägger med en förfrågning hur tillsynsobjekten har utnyttjat digitalisering samt riskhanteringen i anknytning till digitalisering. Eftersom det gjordes omprioriteringar med anledning av coronapandemin, flyttades den här förfrågningen till första hälften av 2021.

Förberedelser inför störningar

I projektet för förberedelser inför störningar var verksamhetsårets mål att kartlägga nuläget. Sedan var det meningen att på basis av detta planera en uppdatering av anvisningarna och verksamhetsmodellerna för åren 2021–2022. Med anledning av coronapandemin inleddes uppdateringen av planerna för förberedelser inför störningar dock redan under berättelseåret.

Anvisningarna om bankernas resolution uppdaterades och bearbetades i enlighet med de krav som den ekonomiska krisen med anledning av corona ställer. Verksamhetsanvisningarna för aktörer i försäkringssektorn uppdaterades på basis av regleringen med tanke på allvarliga solvens-, likviditets- eller verksamhetsberedskapsproblem. Värdepapperssektorn beredde sig på eventuella störningar i tillsynsobjektens verksamhet genom att uppdatera interna verksamhetsanvisningar som gäller avbrott i verksamheten. Tillsynsmyndigheten har beredskap att lösa auktoriserade penninginstituts problemsituationer samt att vid behov använda makrotillsynsinstrument.

Klimatförändringen och tillsyn

Projektet framskred nästan enligt tidtabellen, och de centrala mål som ställdes på det uppnåddes trots ändringarna i prioriteter med anledning av coronapandemin.

Europeiska tillsynsmyndigheter (ESA) fortsatte med det internationella lagstiftningsarbetet på den finansiella tjänstesektorn under hela året. Inom sektorn finns ett klart behov av sameuropeisk tolkning av regleringen. Finansinspektionen var med och påverkade EU-regleringen om de noterade bolagens icke-finansiella information och i utvecklingen av tillsynen över denna information genom Esma samt presenterade regleringen och förändringar i anslutning till den för tillsynsobjekten och andra intressenter på flera webinarier.

Arbetet för att inkludera riskerna i anknytning till klimatförändringen i olika tillsynsramar samt inledandet av tillsynen över den icke-finansiella informationen kommer att fortsätta 2021. Det publicerades en serie av bloggar om klimatförändringen och hållbar finansiering.

Övervakning av bekämpningen av penningtvätt

Övervakningen av bekämpningen av penningtvätt organiserades om till en egen byrå 2019 och blev ett av Finansinspektionens strategiska tyngdpunktsområden 2020. Övervakningen av bekämpningen av penningtvätt framskred i huvudsak enligt planerna, även om arbetet inte än har nått målläget.

Finansinspektionen utarbetade 2020 en riskbedömning i vilken branscher har uppdelats en riskkategori. Dessutom publicerade tillsynsmyndigheten branschvisa riskbedömningar gällande tillhandahållare av betalningstjänster och livförsäkringssektorn.

På grund av coronavirussituationen avbröts inspektionerna hos företag under tillsyn. Inspektionerna fortsatte till lämpliga delar med distanslösningar som möjliggörs av digitaliseringen.

Det hölls regelbundet möten för den kontinuerliga tillsynen med nordiska och baltiska tillsynsmyndigheter. De första samarbetsavtalen om principerna och ansvaren för det praktiska arbetet över viktiga gränsöverskridande kreditinstitut undertecknades.

Byrån för bekämpning av penningtvätt utvecklade inspektionsverksamheten genom att omorganisera inspektionsteamet för penningtvätt. EBA och Europarådet gjorde mot slutet av 2020 sina egna bedömningar om bekämpningen av penningtvätt i Finland. I sin bedömning koncentrerade sig EBA på Finansinspektionens verksamhet vid övervakningen av bekämpningen av penningtvätt och gav rekommendationer om t.ex. fördjupandet av det riskbaserade verksamhets sättet, anvisningarna till företagen under tillsyn samt om utvecklingen av Finansinspektionens interna, nationella och internationella samarbete och processer. Europarådet bedömde genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet i Finland som helhet. I skrivande stund var rapporten inte än färdig.

Teman 2020

Coronapandemin ändrade årets gång

Även Finansinspektionens verksamhet påverkades av coronapandemin 2020. Finansinspektionen vidtog tillsammans med andra myndigheter flera åtgärder vars syfte det var att dämpa pandemins negativa ekonomiska konsekvenser. Vi behandlar dess åtgärder i synnerhet i artikeln [Bankernas flexibla verksamhet stöddes med snabba beslut i den exceptionella situationen](#).

Coronapandemin påverkade även arbetslöshetskassornas verksamhet betydligt, och detta behandlas i artikeln [Arbetslöshetskassorna klarade sig genom coronapandemin trots den rekordbranta ökningen av antalet ansökningar och förmånsutgifterna](#).

Arbetet i de strategiska tyngdpunktsområdena fortsatte

Finansinspektionen fortsatte också med sitt arbete inom de strategiska tyngdpunktsområdena, bland annat inom övervakningen av bekämpningen av penningtvätt, och detta tema behandlas i artikeln [Verksamhet som dimensionerats enligt riskerna är hörnstenen vid bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism](#).

Även övervakningen i anslutning till finanssektorns digitalisering är ett strategiskt tyngdpunktsområde, som lyfts fram i artikeln [Digital finansiering vinner mark – Europeiska kommissionens strategi påskyndar utvecklingen](#).

Ett av de senaste årens stora projekt har varit ett signal- och analyssystem som effektiviserar marktillsynen. Vi berättar mera om det i artikeln [Misstankar om marknadsmanipulation och missbruk av insiderinformation upptäcks och utreds allt effektivare](#).

Iakttagandet av klimatförändringens effekter och andra hållbarhetsrisker i tillsynen är det tredje strategiska tyngdpunktsområdet. Europeiska tillsynsmyndigheter fortsatte med det internationella lagstiftningsarbetet i sektorn för finansiella tjänster under hela året, och Finansinspektionen deltog i regleringsprojekten genom arbetet som såväl bank- och försäkrings- som värdepappersmyndighet. I arbetet koncentrerades det i synnerhet på utarbetandet av informationsskyldigheterna gällande hållbarhetsriskerna, eftersom målet enligt EU:s åtgärdsplan om hållbar finansiering är att öka transparensen av den information som ges om hållbarhetsriskerna och riskhanteringen i anknytning till dem.

Vid iakttagandet av klimatförändringen och andra hållbarhetsrisker är det på den finansiella marknaden i huvudsak fråga om riskförvaltning. Införandet av denna reglering i tillsynen har redan inletts, och inom den finansiella tjänstesektorn finns ett klart behov av en sameuropeisk tolkning av bestämmelserna. Finansinspektionen och andra nationella tillsynsmyndigheter fortsatte med sitt arbete för att åstadkomma enhetlig tillsynspraxis och enhetliga tolkningar. Finansinspektionen presenterade också regleringen och ändringar i anknytning till den för tillsynsobjekten och andra intressenter i Finland på flera webinarier.

Brexit påverkade också finanssektorn

Brexit, dvs. Storbritanniens utträde ur Europeiska unionen, träder i kraft den 1 januari 2021.

Brexit orsakade inte några plötsliga eller branta prisfluktuationer på finansmarknaden vid årsskiftet, men de största effekterna på såväl ekonomin som marknaden kommer att synas småningom.

Finansinspektionen har tillsammans med europeiska tillsynsmyndigheter bedömt Brexits inverkan på finanssektorn. Det har i synnerhet behövts tolkning vid tillämpningen av avtal över gränsen mellan Storbritannien och EU samt i det när det anses att verksamheten sker över gränsen. Dessutom har ändringen gjort att de som blivit tredje lands aktörer måste ansöka om nya verksamhetstillstånd och ordna verksamheten så att detta orsakar så litet olägenhet som möjligt för kunden. Också Finansinspektionen har tagit emot tiotals ansökningar och gett aktörer anvisningar om dessa ändringar.

Finansinspektionen och de europeiska tillsynsmyndigheterna ger Europeiska kommissionen tekniska råd för bedömning av hur jämlik regleringen i den finansiella sektorn är (ekvivalens). Ekvivalensbedömningen blev inte färdig i samband med Brexit, men beredningen av besluten kommer att fortsätta i EU inom de närmaste månaderna. Ekvivalensbedömningen innehåller ofta en bedömning av lagstiftningens innehåll och genomslag samt tillsynens effektivitet, vilket minskar risken för betydande skillnader mellan lagstiftningen i EU och Storbritannien i framtiden.

Bankernas flexibla verksamhet stöddes med snabba beslut i den exceptionella situationen

Corona stängde samhället på våren 2020, vilket betydde att det var viktigt att hålla konsumtionen och ekonomin i gång. Många av de myndighetsåtgärder som vidtagits för att trygga ekonomin har stärkt bankernas förmåga att bevilja krediter och tillåta kunder flexibilitet i låneamorteringar. Detta har en central inverkan på hushållens och företagens möjligheter att fungera.

Bankernas roll har ansetts vara central vid lösandet av den ekonomiska kris som corona orsakat. Därför har det varit viktigt att stödja bankernas förmåga att bevilja krediter och vara flexibla när det förekommer tillfälliga problem i företagens och hushållens förmåga att sköta sina lån. Detta har accentuerats i synnerhet i Finland och andra delar av Europa, där finansieringssystemet är mycket bankcentrerat.

Bankernas utlåningsförmåga stärktes

Finansinspektionens direktion fattar kvartalsvis makrotillsynsbeslut om buffertkraven för banker samt om det hur mycket kunden kan få lån för att köpa en bostad i förhållande till den egna finansieringsandelen eller annan säkerhet (lånetak, maximal belåningsgrad). Syftet med besluten är att dämpa eller stödja utlåningen, dvs. att påverka det hur finansiering förmedlas till marknaden.

I början av coronapandemin, i mars 2020, fattade direktionen ett extra makrotillsynsbeslut om att sänka kreditinstitutens buffertkrav. Detta beslut tillsammans med besluten av andra länders makrotillsynsmyndigheter ökade finska bankers utlåningsförmåga till finska företag och hushåll med uppskattningsvis 30 miljarder euro.

Strukturella makrotillsynsbuffertar har ställts med tanke på problem som kan uppstå med anledning av banksektorns strukturer, såsom banksektorns storlek eller koncentrerings. För den finska banksektorn har det inte ställts några kontracykliska

makrotillsynsbuffertar, som kan ställas och avvecklas under olika ekonomiska konjunkturer. I de mycket exceptionella förhållanden som coronapandemin orsakade var det ändamålsenligt att sänka de strukturella buffertarna så att kreditinstitutens förmåga att bevilja krediter i synnerhet till företagssektorn inte skulle försvagas.

I juni 2020 beslutade Finansinspektionens direktion att återställa den maximala belåningsgraden för bolån till grundnivån, dvs. 90 procent, för andra än köpare av första bostad. Med beslutet stöddes bostadsmarknadens funktion och förmedlingen av finansiering till realekonomin.

Snabba beslut om flexibilitet

Europeiska centralbanken (ECB), som är tillsynsmyndigheten för de viktigaste bankerna i euroområdet, beslutade att ge banker möjlighet till större flexibilitet i fråga om buffert- och likviditetskraven. Beslutet fattades snabbt när pandemin började och ekonomier stängde sig.

Syftet med kapital- och likviditetsbuffertar är att hjälpa bankerna att komma igenom sådana stressituationer som till exempel coronapandemin. Den europeiska banksektorn har stärkt kapitalbuffertar betydligt efter den globala finanskrisen. Därför var det möjligt för ECB att låta banker tillfälligt underskrida buffert- och likviditetskraven. Dessutom tilläts banker täcka det prövningsberoende Pillar 2-buffertkravet även med andra egna tillgångar än kärnkapital.

Finansinspektionen fattade motsvarande beslut för de banker som den övervakar inom ramen för den finska lagstiftningen.

Det är viktigt att lättnaderna till kapitalkraven kanaliseras till stödjandet av realekonomin. För att säkerställa att detta syfte nås gav ECB banker under dess direkta tillsyn en rekommendation att tillfälligt avstå från dividendutdelningen. Rekommendationen gavs i mars och förnyades i juli. Rekommendationen förlängdes ytterligare i december genom att rekommendera banker att de skulle vara ytterst försiktiga när det gäller dividendutdelningen ända till hösten 2021.

Finansinspektionen gav en motsvarande rekommendation till bankerna under dess egen tillsyn. Enligt tillsynsmyndigheten är det viktigt att bibehålla finska bankers starka kapitaltäckning och följa gemensamma europeiska riktlinjer¹¹.

¹¹ I början av 2021 beslutade två finska banker dock att dela ut dividender vars belopp överskred kriterierna för försiktig vinstutdelning enligt den icke-bindande rekommendationen.

Bankernas rapportering lättades

Bankernas rapportering lättades eller det gavs mera tid att lämna in rapporter. Europeiska myndigheter flyttade sådana stresstester som förutsätter betydande resurser av banker och myndigheter framåt med ett år. För att få en uppdaterad lägesbild övervakade Finansinspektionen och ECB bankernas kapitaltäckning och likviditet samt företagsfinansierings risker på ett effektivare sätt när pandemin hade trappats upp.

Europeiska kommissionen tidigarelade regleringen som underlättar belåningen av små och medelstora företag och infrastrukturer med ett år och gjorde andra ändringar i regleringen som syftar till att lindra coronapandemins effekter.

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Esmas publicerade i mars ett ställningstagande om sättet att kalkylera förväntade kreditförluster i den exceptionella situation som pandemin orsakat. Syftet var att underlätta bankernas ekonomiska rapportering. I ställningstagandet gavs råd om bedömningen av den betydande ökningen av kreditrisken och de förväntade kreditförlusterna i IFRS-bokslutsrapporteringen. Med enhetlig rapportering förbättras investerarnas och andra aktörers möjligheter att jämföra banker och bedöma bankernas ekonomiska situation.

Kapitaltäckning som långsiktigt mål

Det gånga året var exceptionellt och krävde av tillsynsmyndigheten ett helt nytt sätt att se på tillsynen. I en normalsituation koncentrerar sig tillsynsmyndigheten främst på att säkerställa bankernas kapitaltäckning och likviditet samt iakttagandet av kraven gällande dem. I den situation som orsakades av corona var man dock tvungen att bedöma möjligheterna att utnyttja de insamlade kapitalbuffertarna, tillfälligt lätta buffertkraven och också godkänna att de underskrids på ett behärskat sätt.

De banker som är verksamma i Finland var lönsamma och solida vid coronapandemins utbrott, vilket gjorde det möjligt att öka flexibiliteten. Genom att se till att flexibiliteten kanaliserades till att stödja ekonomin och genom att till exempel rekommendera att bankerna skulle avstå från utdelningen ville tillsynsmyndigheten försäkra sig om att bankernas kapitaltäckning hålls på en god nivå.

Kapitaltäckningen av banker som är verksamma i Finland är europeiskt sett hög och oreglerade krediter ligger på en låg nivå, medan finska hushåll har mera skulder än europeiska hushåll i genomsnitt. Det är viktigt för banker att trygga låntagarens betalningsförmåga och noga överväga beviljandet av i synnerhet långa lån för att hindra de enskilda hushållens överskuldssättning.

Bankernas ökade flexibilitet har tillfälligt gjort det lättare för gäldenärerna att sköta sina skulder. Den offentliga sektorn har erbjudit stödfinansiering för företag och konkurslagstiftningen har ändrats tillfälligt. Även om det i Finland inte förekommer

sådana lånemotorier som används i bred utsträckning i andra delar av Europa, dvs. allmänna amorteringsfria perioder som gäller en stor grupp, är situationen för bankernas kunder inte helt lätt att bedöma när stödåtgärderna tar slut. De amorteringsfria perioder som beviljats kunder, det offentliga stödet samt det osäkra kassaflödet gör det svårare att bedöma kreditrisken, vilket ökar osäkerheten i bedömningarna om pandemins kommande effekter på banksektorn.

Det är tillsynsmyndighetens uppgift att för sin del se till att den finska banksektorn fortsättningsvis är solid och bibehåller sin betydande roll som förmedlare av finansiering och penningtrafik.

Arbetslöshetskassorna klarade sig genom coronapandemin trots den rekordbranta ökningen av antalet ansökningar och förmånsutgifterna

Våren 2020 mötte arbetslöshetskassorna en av de svåraste situationerna i sin historia i och med coronapandemin, när ett mycket stort antal människor sades upp eller permitterades inom en mycket kort period. Ökningen av förmånsansökningar var historiskt stor och brant, och också förmånsutgifterna blev ovanligt stora. Både arbetslöshetskassorna och Finansinspektionen reagerade till den oförutsedda situationen genom att snabbt ändra sina verksamhetsmetoder.

Hos vissa kassor blev antalet första ansökningar till och med 20-faldigt jämfört med en normalsituation. Läget som helhet var som värst i april, då det kom mer än 80 000 första ansökningar till kassorna, när deras antal i april var 10 000 under de två föregående åren. På sommaren utvecklades situationen i positiv riktning, och i juli kom det in 34 000 första ansökningar, vilket visserligen är cirka dubbelt så mycket som under föregående år. Under hela året 2020 var antalet första ansökningar högre än året innan.

Det totala antalet ansökningar började sjunka i juli 2020, men låg trots detta på en mycket hög nivå under hela året. Ansökningarnas höga antal berättar också om att det är långsamt att hitta arbete efter att man blivit arbetslös eller att det bara lyckas delvis (permitteringar eller deltidsarbete).

När antalet ansökningar började växa, blev behandlingstiderna på flera kassor längre väldigt snabbt, och det visade sig vara helt omöjligt att hålla sig inom de lagstadgade behandlingstiderna i undantagssituationen. Kassornas kapacitet att fatta beslut om förmånerna blev flaskhalsen. Det delades inte ut några sanktioner för överskridningar av den maximala behandlingstiden, eftersom kassorna vidtog vittgående åtgärder

för att förkorta behandlingstiderna, och sannolikt skulle man inte ha kunnat påverka behandlingstiderna med sanktioner i krisförhållanden.

Även om förmånsansökningarnas behandlingstider blev betydligt längre än i en normalsituation, var de inte i genomsnitt så långa som under finanskrisen 2009. Som längst var behandlingstiderna 80 dagar. På senhösten 2020 hade behandlingstiderna blivit betydligt kortare efter att kassorna hade satsat på att påskynda behandlingen.

Hur reagerade Finansinspektionen och kassorna till den förändrade situationen?

Finansinspektionen ändrade arbetslöshetskassornas övervakning efter krisens utbrott genom att koncentrera resurserna till övervakningen av den akuta situationen samt genom att avbryta inspektioner av kassor och andra större projekt gällande dem. Arbetslöshetskassorna uppdelades i tre riskgrupper, och deras rapporteringsfrekvens fastställdes på basis av detta. Kassornas fördelning i de olika grupperna bedömdes regelbundet. Kassorna med den största risken rapporterade bland annat om sin behandlingssituation och likviditet samt om sina åtgärder till Finansinspektionen varje vecka och kontakterna med tillsynsmyndigheten var annars också aktiva. Andra riskgruppens arbetslöshetskassor rapporterade med två veckors mellanrum och tredje riskklassens kassor alltid då det skedde någonting av betydelse i deras situation. I slutet av november 2020 fanns det inte längre några kassor i den högsta riskklassen. Den effektiverade övervakningen av arbetslöshetskassor fortsatte under hela året 2020 och alltså i januari 2021, när denna berättelse skrivs.

Behandlingen av förmånsansökningar är manuellt arbete, och arbetslöshetskassorna vidtog snabbt åtgärder för att klara av behandlingen av det stora antalet ansökningar. De bland annat rekryterade betydligt med ny personal, ändrade sina verksamhetsmetoder och ökade automationen i olika skeden av förmånsbehandlingen.

Coronapandemin kunde också ses i den betydande ökningen av förmånsutgifterna. Det att utgifterna började stiga brant våren 2020, även om de har brukat sjunka på våren, visar krisens styrka. När krisen började, var kassornas ekonomiska situation i huvudsak bra eller utmärkt, och deras ekonomiska verksamhetsförmåga kunde upprätthållas genom krisen.

Statens stödåtgärder hjälpte kassorna klara sig genom krisen

Under året 2020 gjordes det flera tidsbegränsade ändringar i arbetslöshetsskyddslagstiftningen för att underlätta situationen för personer som förlorat sitt arbete. Också villkoren för att bli omfattad av det inkomstrelaterade arbetslöshetsskyddet lindrades genom att förkorta arbetsvillkoret. Detta ökade dock kassornas arbetsmängd ytterligare när antalet ansökningar växte.

Arbetslöshetskassornas situation såg dålig ut på våren 2020 närmast när det gäller ekonomin och utjämningsfonderna. Statens stödåtgärder hjälpte dock betydligt: staten beviljade tilläggsfinansiering för kassornas administrativa utgifter och förmånsutgifter, vilket förbättrade kassornas ekonomiska situation betydligt och sänkte trycket att höja medlemsavgifterna 2021. Staten stödde även Sysselsättningsfonden genom att undantagsvis också delta i finansieringen av permitteringsdagpenningen. Även Sysselsättningsfondens likviditet var fortsättningsvis bra tack vare proaktiva åtgärder, såsom låntagning. Därtill hjälpte statens stödåtgärder till olika delområden av samhället kassorna indirekt.

Löntagarkassornas förmåner och administrativa utgifter finansieras med en andel som betalas av staten och Sysselsättningsfonden samt med medlemmarnas medlemsavgifter. Andelen av löntagarkassornas medlemsavgifter i finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen är 5,5 procent i normalförhållanden. Sysselsättningsfondens tillgångar samlas med lagstadgade arbetslöshetsförsäkringspremier, som samlas in av löntagare och arbetsgivare. Förretagarkassornas förmåner och administrativa utgifter finansieras med en andel som betalas av staten och med medlemsavgifterna.

TEMA

Digital finansiering vinner mark – Europeiska kommissionens strategi påskyndar utvecklingen

Europeiska kommissionen gav ut ett paket om digital finansiering hösten 2020. I paketet ingår en strategi för digitalisering av finanssektorn och en strategi för massbetalningar samt utkast till förordningar om digital operativ motståndskraft för finanssektorn, marknaden för kryptotillgångar och en pilotordning för marknadsinfrastrukturer som baseras på teknik för distribuerade liggare. Strategin styr EU:s åtgärder för att främja den digitala reformen till 2024.

Bakom kommissionens strategi ligger den ständiga ökningen av konsumenternas och företagens digitala användning av finansiella tjänster. Nya teknologier tas i bruk hela tiden och affärsmodeller ändras. Coronapandemin har för sin del påskyndat denna utveckling.

Digital finansiering har hjälpt att bemöta coronapandemins utmaningar. Elektronisk identifiering har gjort det möjligt att öppna konton och använda finansieringstjänster på distans. En allt större andel av betalningar i butiker sker som digitala kontaktlösa betalningar, och allt fler använder finansieringstjänster i nätet. Under coronapandemin har också de anställda i finansbranschen mycket långt distansarbetat.

Syftet med strategin för digitalisering av finanssektorn är att skapa nya ansvarsfulla innovationer, öka konkurrensen och främja den gränsöverskridande användningen av digitala finansiella tjänster i medlemsländerna.

Kommissionens strategi har fyra tyngdpunktsområden genom vilka man vill fästa särskild uppmärksamhet vid främjandet av de nya möjligheter som digital finansiering erbjuder konsumenterna samt vid konsumentskyddet.

Utvidgning av finansmarknaden till hela EU

Strategins första tyngdpunktsområde är att minska splittringen inom de finansiella tjänsternas digitala inre marknad så att europeiska konsumenter kan få gränsöverskridande tjänster och finanssektorns företag kan utvidga sin digitala verksamhet.

Det är dyrt att utveckla nättjänster och därför gör deras breda introduktion och utnyttjande på nytt det möjligt för företag att utvidga sin verksamhet på ett högklassigare och förmånligare sätt. Utvidgningen av marknaden över medlemsstaternas gränser skulle underlätta insamlandet av medel som behövs för utvecklingen av tjänster.

Stöd för digitala innovationer

Ett annat tyngdpunktsområde är att se till att digital innovationsverksamhet underlättas med tanke på konsumenterna och marknaden för massbetalningar. Till exempel innovationer som baserar sig på artificiell intelligens eller tekniken för distribuerade liggare eller utnyttjar dem kan göra det möjligt att förbättra konsumenternas och företagets finansiella tjänster.

Lagstiftningsramen för finansiella tjänster borde säkerställa innovationernas ansvarsfulla användning. Den regelbundna genomgången och revideringen av EU-lagstiftningen om finansiella tjänster och tillsynspraxis gör att de stödjer digitala innovationer och är alltiämt ändamålsenliga, när verksamhetomgivningen på marknaden utvecklas.

Gemensamt europeiskt dataområde för finansiell data för att främja innovationer

Det tredje tyngdpunktsområdet är att främja datadriven innovation genom att skapa ett europeiskt dataområde för finansiell data. Den baserar sig på EU-strategin för data¹² och syftar till att främja tillgången till data och dess gemensamma användning i den finansiella sektorn.

Som en del av betaltjänstdirektivet vill EU främja den gemensamma användningen av data om betalkonton. EU har också genom lagstiftning ålagt företagen, inklusive finanssektorn, att publicera omfattande ekonomisk och annan information om sina produkter och sin verksamhet. Ytterligare åtgärder främjar den gemensamma användningen av data och hjälper därmed finanssektorn att få full nytta av datadriven innovationsverksamhet. Detta sporrar aktörerna att skapa innovativa produkter för konsumenter och företag och främjar tillgången till information och därmed kanaliseringen av finansieringen till hållbara investeringar.

¹² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén - en EU-strategi för data (COM(2020) 66 final, 19.2.2020).

Utmaningar och risker i anknytning till den digitala reformen

När finansiella tjänster överförs till digitala miljöer, blir ekosystemen ännu mer splittrade än tidigare. Finansiella tjänster omfattar hela tiden allt fler teknologiföretag av olika storlekar, antingen direkt eller indirekt. Det fjärde tyngdpunktsområdet i strategin är att ta itu med de nya utmaningar och risker som ansluter sig till den digitala transformationen och stärka principen enligt vilken samma regler tillämpas på liknande verksamhet med risker av samma slag.

Hur framskrider arbetet?

Strategin för digital finansiering innehåller flera åtgärder som kommissionen främjar. Europeiska tillsynsmyndigheter bearbetar utredningar som har beställts av kommissionen i expertgrupper, till vilka nationella tillsynsmyndigheter har utnämnt experter. Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) främjar även utvecklingen.

Det nationella lagberedningsarbetet inleds allt eftersom förordningsutkasterna avancerar mot godkännande. Utöver ändringar i lagstiftningen kommer de att förutsätta ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Finansinspektionen vill vara i spetsen av den digitala finansieringen, främja den och från början följa dess inverkningsproaktivt. Finland är känt som föregångare inom digitaliseringen och har därför mycket att ge även när det gäller digital finansiering.

TEMA

Verksamhet som dimensionerats enligt riskerna är hörnstenen vid bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism

Finansinspektionen har allt kraftigare styrt tillsynsobjektens verksamhet för ett bekämpa penningtvätt i en riktning där åtgärderna dimensioneras enligt riskerna. Under året publicerades en övervakarspecifik riskbedömning om de inneboende riskerna i anknytning till penningtvätt inom hela tillsynsfältet samt två sektorspecifika riskbedömningar. Många som kontaktat Finansinspektionen har uttryckt sin oro över företeelsen där banker och andra finansiella institut i stället för riskhantering begränsar tillgången till sina tjänster för kunder med hög risk eller till och med för hela kundgrupper.

Därtill har medier och människor som kontaktat Finansinspektionen lyft fram frågor i anslutning till uppdateringen av uppgifter om kundkännedom. Finansinspektionen och andra aktörer intensifierade sitt samarbete inom övervakningen av bekämpningen av penningtvätt både i Finland och inom EU.

Riskbedömningar är en viktig del av uppbyggandet av Finansinspektionens tillsynsram

Finansinspektionen ska utarbeta en bedömning av riskerna för att företagen under tillsyn råkar ut för penningtvätt och finansiering av terrorism. Finansinspektionens riskbedömning är en omfattande helhet och den består av flera olika skeden. Finansinspektionen publicerade i mars en sammanfattning av de inneboende riskerna i anknytning till penningtvätt i hela dess tillsynsfält. Därefter publicerade tillsynsmyndigheten två sektorspecifika riskbedömningar: en sammanfattning av bedömningen av risken för penningtvätt i betaltjänstsektorn i augusti och en sammanfattning av riskbedömningen av penningtvätt i livförsäkringssektorn i december.

När Finansinspektionen har utarbetat sina egna riskbedömningar har den tagit hänsyn till både EU:s övernationella och Finlands nationella riskbedömning och de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som de visat. I den övervakarspecifika riskbedömningen bedöms riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som riktas till varje enskild sektor genom kunderna, produkterna och tjänsterna, den geografiska placeringen och distributionskanalerna.

Grundligheten och frekvensen av Finansinspektionens tillsynsåtgärder fastställs på basis av en bedömning om de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som riktas till tillsynsobjekten. Riskbedömningar är därför en viktig del av uppbyggandet av Finansinspektionens tillsynsram.

Den övernationella riskbedömningen har utarbetats av Europeiska kommissionen. Inrikesministeriet och finansministeriet koordinerar å sin sida utarbetandet av den nationella riskbedömningen. För detta arbete har de utsett en arbetsgrupp, och även Finansinspektionen deltar aktivt i dess arbete. Finlands nationella riskbedömning publiceras 2021.

Undvikandet av risker har gjort att kundförhållanden med höga risker har avslutats

Finansinspektionen har kontaktats av flera människor som har uttryckt sin oro över att finansiella institut inte etablerar eller fortsätter med kundförhållanden med sådana företagskunder vars egentliga förmånstagare eller ansvariga personer kommer från ett land med höga risker utan att i varje enskilt fall bedöma huruvida riskerna i anknytning till ett enskilt kundförhållande kan hanteras. Också representanter för vissa branscher som anses ha höga risker, utländska ambassader och icke-vinstsyftande organisationer har i sina diskussioner med Finansinspektionen lyft fram sin oro över sina svårigheter att få banktjänster.

Om denna företeelse, dvs. banker och andra finansiella institut avslutar eller begränsar affärsförhållanden med kunder eller till och med hela kundgrupper, används även termen de-risking. Syftet här är att helt undvika risken i anknytning till kundförhållandet i stället för att försöka hantera det på basis av riskerna.

Omfattningen av företeelsen i Finland är inte än närmare känd. Europeiska bankmyndigheten (EBA) har börjat utreda företeelsens omfattning och konsekvenser i EU-länderna. Finansinspektionen har även tagit initiativ om frågan i diskussionerna på EU-nivån.

Finansinspektionen poängterar att det inte förutsätts av företagen under tillsyn att det inte alls får finnas risker i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism i deras verksamhet. Däremot ska tillsynsobjekten ha ett förfarande för att identifiera, bedöma och förstå de risker i anknytning till penningtvätt och finansiering av terrorism för vilka de utsätts i sin verksamhet samt vidta åtgärder som är i rätt förhållande till riskerna.

Kundkännedomsuppgifter ska uppdateras enligt riskerna

Under våren och sommaren kontaktades Finansinspektionen av flera privatkunder som hade blivit uppmanade av banken att uppdatera uppgifterna om dokument för verifiering av identitet såsom ett pass eller personkort. Brevens ordalydelse hade i synnerhet väckt oro hos kunderna, dvs. att dröjsmål i eller försummelse av att uppdatera uppgifterna kunde leda till begränsningen av tjänster.

Finansinspektionen anser att de åtgärder som krävs av kunderna vid uppdateringen av kundkännedomsuppgifterna borde stå i proportion till den risk som föråldrade uppgifter eventuellt kan orsaka. Onödig begränsning av tjänster bör undvikas. Kundens identitet är en uppgift som inte föråldras när verifieringsdokumentet föråldras. Därför borde man inte börja uppdatera uppgifter och begränsa tjänster bara för att ett verifieringsdokument föråldras.

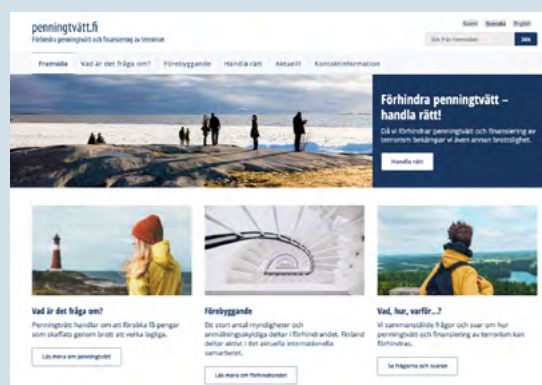
Allt närmare samarbete vid övervakningen av bekämpningen av penningtvätt

Finansinspektionen deltar i utvecklingen av samarbetet mellan olika länders tillsynsmyndigheter inom EU. Som en del av detta samarbete har tillsynsmyndigheterna etablerat tillsynskollegier för bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (AML Colleges). Kollegierna effektiviserar samarbetet och informationsutbytet mellan EU-medlemsstaternas tillsynsmyndigheter när det gäller gränsöverskridande verksamhet. Finansinspektionen deltar i kollegier som har etablerats av andra medlemsstater och har själv varit med om att grunda kollegier för viktiga finska banker.

Finansinspektionen har också intensifierat det inhemska samarbetet med andra myndigheter som ansvarar för bekämpningen av penningtvätt. För att intensifiera utbytet av information undertecknade Finansinspektionen och centralen för utredning av penningtvätt i februari ett samarbetsprotokoll i vilket informationsutbytet innehåll och metoder specificeras.

Webbplatsen penningtvätt.fi

Flera olika inhemska aktörer publicerade i december ett gemensam webbplats, penningtvätt.fi. Finansinspektionen var med om att producera webbplatsen och kommer att aktivt delta i dess upprätthållande och utveckling. Webbplatsen finns på adressen www.peningtvatt.fi.

TEMA

Misstankar om marknadsmanipulation och missbruk av insiderinformation upptäcks och utreds allt effektivare

Finansinspektionen får år efter år allt fler anmälningar om misstankar om marknadsmanipulation och missbruk av insiderinformation. Samtidigt går tillsynsmyndighetens signal- och analyssystem allt effektivare igenom handelsdata och larmar om misstänksam verksamhet. Systemet effektiviserar också identifieringen och undersökningen av eventuellt missbruk.

Marknadsplatser och förmedlare har enligt bestämmelserna en skyldighet att meddela Finansinspektionen om misstänkt verksamhet inom handeln. År 2020 mottog tillsynsmyndigheten cirka 200 dylika anmälningar, vilket innebär en ökning med närmare 20 % från året innan och med mer än 100 % från läget för fyra år sedan. Även medborgare rapporterade om misstänkt verksamhet till Finansinspektionen.

Den vanligaste och klaraste formen av misstankar som undersöks är missbruket av insiderinformation. Cirka två tredjedelar av de mottagna anmälningarna gäller detta. Den andra formen av misstanke är marknadsmanipulation, som betyder försök att påverka priset på föremålet för handeln, antingen med vilseledande information eller vilseledande handelsuppdrag. Marknadsmanipulation är svårare att upptäcka än missbruk av insiderinformation, och även med tanke på undersökningar är det en mer komplicerad företeelse.

Systemet larmar om misstänksam verksamhet

Finansinspektionen har under hela året 2020 använt sitt signal- och analyssystem som effektiviserar upptäckandet av eventuell marknadsmanipulation och missbruk av insiderinformation. Systemet togs i bruk stegvis redan under det föregående året. Det kan till exempel identifiera misstänksam verksamhet från en stor massa handelsdata, till

och med hundratals miljoner transaktioner och miljarder orderbokstransaktioner per år – alltså en mängd som det inte är möjligt att gå igenom manuellt.

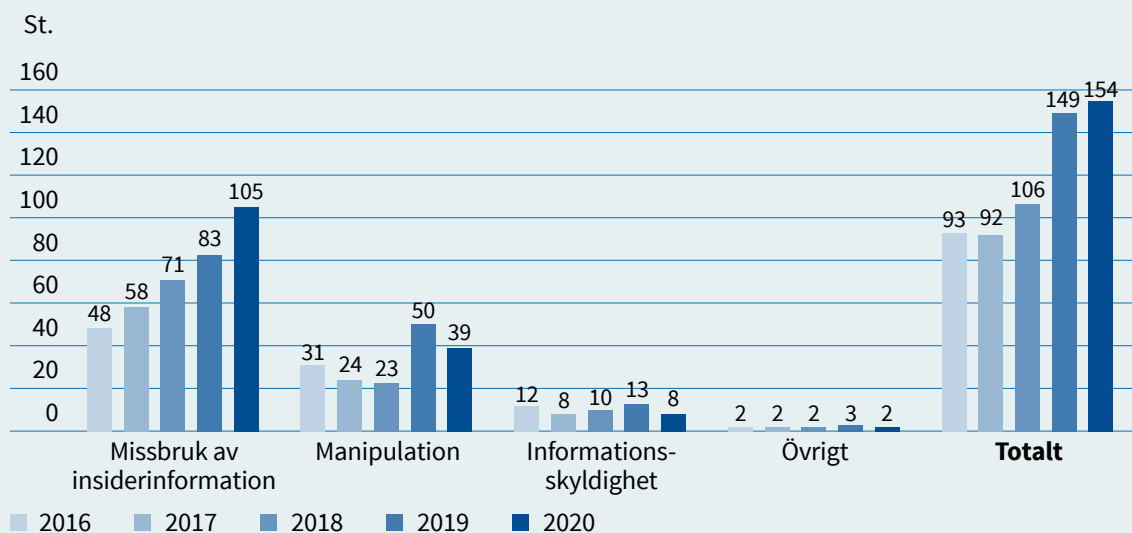
Tillsynsmyndigheten har allt mer omfattande handelsdata till sitt förfogande

Marknadsplatser och förmedlare har sin egen viktiga roll och uppgift vid övervakningen av handeln. Deras egna övervakningssystem producerar misstankar om handeln som sänds för vidareutredning till Finansinspektionen, som har tillgång till den mest omfattande informationen och den bästa helhetsuppfattningen om handeln med finska instrument, till exempel aktier.

Finansinspektionens eget system effektiviserar övervakningen genom att till exempel kombinera handelsinformation, börsmeddelanden, såsom resultatvarningar, samt insiderinformation från olika marknadsplatser. Det producerar också automatiskt egna signaler till marknadsövervakare för närmare utredning, till exempel om avvikande handel före ett börsmeddelande eller eventuell manipulativ handel.

Omfattningen av den information som systemet erbjuder i fråga om handelsrapporteringsuppgifterna har för sin del förbättrats av insamlingen av slutkundens identifieringsuppgifter, som i och med MiFIR-regleringen har inletts i EES-länderna.

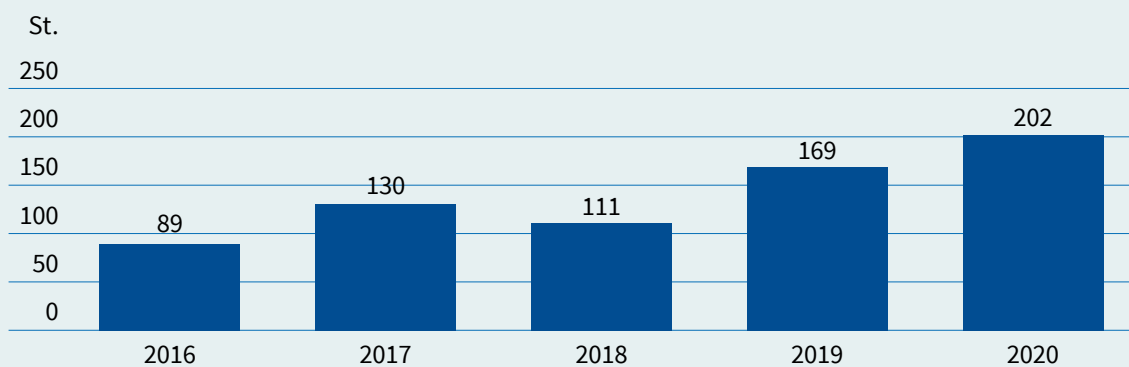
Tillsynsfall som Finansinspektionen undersökt 2016–2020

Källa: Finansinspektionen

Handelslarm som signal- och analysystemet producerat och som Finansinspektionen har analyserat framgår inte av bilden.

Anmälning om missbruksmisstankar från marknadsaktörer ökar

- Anmälningar om misstänkta transaktioner och order (STOR; Suspicious Transaction and Order Report, tidigare STR) ökar
 - Anmälningarna gäller misstankar om eventuellt missbruk av insiderinformation eller marknadsmanipulation
- Ökning:
 - från året innan +20 %
 - från 2 år sedan + 82 %

Källa: Finansinspektionen

Personal 2020

Alla anställda

236

(2019: 233)

Chefer och ledningen

22

(2019: 20)

Experter

197

(2019: 194)

Operativ personal

17

(2019: 19)

På bilden Finansinspektionens direktion under åren 2021–2023
I övre raden: Lasse Heiniö, Marja Nykänen och Leena Kallasvuo
I nedre raden: Leena Mörttinen, Heli Backman och Vesa Vihriälä

Direktionen

Direktionen uppställer de särskilda målen för Finansinspektionens verksamhet och beslutar om riktlinjerna för verksamheten samt styr och övervakar måluppfyllelsen och iakttagandet av riktlinjerna.

Därtill behandlar direktionen Finansinspektionens årliga budget och underställer den Finlands Banks direktion för fastställelse. Enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionens direktion minst en gång per år lämna bankfullmäktige en berättelse över målen för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen, inklusive en bedömning av vilka förändringar som väntas ske i tillsynen och deras inverkan på avgiftsinkomsterna samt vilka åtgärder de väntade förändringarna kräver.

Direktionen 2020

ordförande **Marja Nykänen**

vicehäradshövding, vice direktionsordförande, Finlands Bank

vice ordförande

Martti Hetemäki (till 8.4.2020)

politices doktor, statssekreterare som kanslichef, finansministeriet

Janne Häyrynen (från 12.6.2020)

juris kandidat, ekonomie doktor, docent i värdepappersmarknadsrätt, lagstiftningsråd, finansministeriet

Outi Antila (till 13.2.2020)

vicehäradshövding, överdirektör, social- och hälsovårdsministeriet

Hannu Ijäs (14.2.2020–11.6.2020)

juris kandidat, vicehäradshövding, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Heli Backman (från 12.6.2020)

juris magister, avdelningschef, överdirektör, social- och hälsovårdsministeriet

Lasse Heiniö

filosofie kandidat, försäkringsmatematiker som har godkänts av social- och hälsovårdsministeriet (SGF)

Markku Pohjola

ekonom

Vesa Vihriälä

politices doktor, arbetslivsprofessor i ekonomi, Helsingfors universitet

Suppleanten till Marja Nykänen var **Katja Taipalus** (politices doktor, avdelningschef, Finlands Bank). Suppleanten till Martti Hetemäki var lagstiftningsrådet Janne Häyrynen till 11.6.2020. Suppleanten till **Janne Häyrynen** från 12.6.2020 var **Markku Puumalainen** (politices kandidat (högre examen), finansråd, finansministeriet). Direktör **Hannu Ijäs** var suppleant till Outi Antila till 13.2.2020 samt suppleant till Heli Backman från 12.6.2020. Suppleanten till Hannu Ijäs under perioden 14.2.2020–11.6.2020 var **Tarja Taipalus** (filosofie magister, försäkringsmatematiker som har godkänts av social- och hälsovårdsministeriet (SGF), övermatematiker, social- och hälsovårdsministeriet).

Direktionens sekreterare var ledande jurist **Pirjo Kyyrönen**. Direktionen sammanträdde 41 gånger. Totalt utbetalades 59 508 euro i arvode till medlemmarna och suppleanterna under året. Något separat sammanträdesarvode betalades inte.

Cv:n för direktionsmedlemmarna, bankfullmäktiges sammansättning, organisationschema:

finansinspektionen.fi » [Om FI](#) » [Uppgifter och organisation](#)

Etiska principer: finansinspektionen.fi » [Om FI](#) » [Riktlinjer](#)
» [Etiska riktlinjer för Finansinspektionens personal](#)

I övre raden: Samu Kurri, Anneli Tuominen och Kaisa Forsström
I mellersta raden: Erkki Rajaniemi och Jyri Helenius
I nedre raden: Pirjo Kyyrönen, Sonja Lohse och Armi Taipale

Ledningsgruppen

Anneli Tuominen

vicehäradshövding, ekonom, direktör, ordförande för ledningsgruppen

Jyri Helenius

diplomingenjör, biträdande direktör, avdelningschef, Banktillsyn

Kaisa Forsström

juris kandidat, avdelningschef, Försäkringstillsyn

Samu Kurri

magister i samhällsvetenskaper, avdelningschef, Digitalisering och analys

Armi Taipale

juris magister, ekonomie magister, avdelningschef, Kapitalmarknadstillsyn

Sonja Lohse

vicehäradshövding, ledande rådgivare, enhetschef, Stabsfunktion

Erkki Rajaniemi

ekonomie doktor, juris licentiat, vicehäradshövding, ledningens rådgivare

Pirjo Kyyrönen

vicehäradshövding, ledande jurist, ledningsgruppens sekreterare

Ledningsgruppen sammanträdde 93 gånger. Direktörens lön och arvoden uppgick till 220 505 euro. Lönerna och arvoden till ledningsgruppens övriga medlemmar uppgick till 862 868 euro.

Cv:n för ledningsgruppens medlemmar och sekreterare:
[finansinspektionen.fi » Om FI » Uppgifter och organisation](#)

Etiska riktlinjer för alla anställda vid Finansinspektionen:
[finansinspektionen.fi » Om FI » Riktlinjer » Etiska riktlinjer för
Finansinspektionens personal](#)

Regler om värdepappershandel och bindningar för alla anställda vid
Finansinspektionen: [finansinspektionen.fi » Om FI » Riktlinjer » Regler om
värdepappershandel och bindningar för Finansinspektionens anställda](#)

Finansinspektionen

Finansinspektionen i korthet

Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för finans- och försäkringssektorn. Under dess tillsyn står bland annat banker, försäkrings- och pensionsbolag samt andra aktörer i försäkringsbranschen, värdepappersföretag, fondbolag och börsen. Företagen under tillsyn finansierar vår verksamhet till 95 %, och resterande 5 % finansieras av Finlands Bank.

Administrativt är Finansinspektionen knuten till Finlands Bank men fattar sina beslut självständigt. Antalet anställda uppgick till 236 i slutet av året. Vår verksamhetsplats finns i Helsingfors.

Vår verksamhet syftar till att kreditinstituten, försäkringsbolagen, pensionsanstalterna och andra företag under tillsyn ska bedriva en stabil verksamhet, som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska de försäkrade förmånerna tryggas och det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthållas. Vi ska också främja ett gott uppförande på finansmarknaden och allmänhetens kännedom om finansmarknaden. Dessa mål och uppgifter har skrivits in i lagen om Finansinspektionen.

Vi arbetar för bank-, försäkrings- och värdepapperskundernas bästa.

Twitter

Följare

3 777

(2019: 3 310)

Tweetar

348

(2019: 651)

Kontot följer med EU-tillsynsmyndigheters kommunikation och tweetar om bl.a. våra anställdas uppträdanden, lediga arbetsplatser samt teman som gäller bank- och försäkringskunders skydd.

De populäraste tweetarna gällde följande ämnesområden

Makrotillsynsbeslut: Bolånetaket mildras, det kontracykliska buffertkravet för kreditinstitut hålls oförändrat på nivån 0,0 procent

[Pressmeddelande 29.6.2020](#)

Finansinspektionen gav bankerna under sin tillsyn en rekommendation att avstå från vinstutdelning - ECB publicerade i går kväll motsvarande rekommendation till de banker som står under dess direkta tillsyn

[Pressmeddelande 30.3.2020](#)

Coronapandemin har försvagat de ekonomiska utsikterna för världen och Finland betydligt. FI följer med finanssektorns situation på ett effektiverat sätt och har i samarbete med europeiska och finska myndigheter vidtagit åtgärder

[Pressmeddelande 15.3.2020](#)

VÄRDERINGAR

Förnyelseinriktad,
ansvarsfull,
resultatinriktad,
TILLSAMMANS.

VISION

Effektiviteten
i vår tillsyn
ligger på
europeisk
spetsnivå.

MISSION

Vi främjar den finansiella
stabiliteten, förtroendet för
finansmarknaden och skyddet
av kunder och investerare samt
värnar om försäkrade förmåner.

Finansinspektionens strategi 2020–2022

Strategiska mål

Tillsyn som speglar omvärldsförändringarna

- Vi inriktar vår tillsyn efter tillsynsobjektets risker och den aktuella frågans betydelse
- Vi tar hänsyn till digitaliseringsutvecklingen inom finansbranschen i vårt tillsynsarbete
- Vi tar hänsyn till konsekvenserna av klimatförändringen och klimatpolitiken för den finansiella sektorn i vårt tillsynsarbete
- Vi verkar för en förebyggande tillsyn av penningtvättsbekämpning och främjar Finlands goda anseende inom penningtvättsbekämpning
- Vi har god beredskap för eventuella störningar i den finansiella sektorn och i de finansiella tjänsterna

Expertis och gott anseende

- Vår personal besitter gedigen kompetens som stöder våra mål
- Vi har ett nära samarbete med andra myndigheter och utnyttjar intressentgruppernas kompetens inom områden där det inte är ändamålsenligt att förvärva egen djup kompetens
- Vi utnyttjar personalens kompetens flexibelt över organisationsgränserna
- Vårt ledarskap är inspirerande, stöder ett gott arbetsklimat och fokuserar på förändringsledarskap
- Vi är en väl ansedd arbetsgivare för finansiella experter

God kvalitet och effektivitet

- Vi har standardiserade och effektiva processer
- Vi utnyttjar fullödig både samarbetet med EU-myndigheterna och ECB:s tillsynspraxis i tillsynsarbetet
- Vi använder moderna it-system för att öka tillsynens genomslagskraft och effektivitet
- Vi utnyttjar systematiskt dataanalyser för en ändamålsenlig inriktning av tillsynen
- Vår kommunikation stöder våra strategiska mål

Antal tillsynsobjekt och andra avgiftsskyldiga

Avgiftsskyldiga	31.12.2019	31.12.2020
Kreditinstitut	240	226
Värdepappersföretag	56	54
Fondbolag och förvaltare av alternativa fonder	45	44
Värdepappersemittenter	185	176
Fondbörsen, clearingorganisationen	1	1
Värdepapperscentralen	1	1
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	185	195
Finanssektorn totalt	713	697
Livförsäkringsbolag	10	9
Skadeförsäkringsbolag	35	34
Arbetspensionsförsäkringsbolag	4	4
Arbetslöshetskassor	25	22
Pensionsstiftelser och -kassor	51	45
Sjukkasor och andra försäkringskassor	124	125
Försäkringsföreningar	5	5
Försäkringsmäklare	86	88
Offentliga sektorns pensionsfonder	3	3
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	42	42
Försäkringssektorn totalt	385	377
Samtliga tillsynsobjekt och avgiftsskyldiga totalt	1 098	1 074

Finansinspektionen övervakar också bl.a. försäkringsombud och anmälningsskyldiga insynspersoner.

Verksamhetskostnader och finansiering

Verksamhetskostnader och finansiering, 1 000 euro	2019	2020*
Personalkostnader	22 622	24 402
Personalrelaterade kostnader	1 166	372
Övriga kostnader	4 247	4 923
Tjänster	1 351	2 069
Fastighetskostnader	1 397	1 415
Övriga kostnader	1 499	1 439
Avskrivningar	945	1 224
Tjänster från Finlands Bank	5 798	6 163
Summa kostnader	34 778	37 084
Finansiering		
Tillsynsavgifter	31 462	33 269
Åtgärdsavgifter	1 814	1 531
Övriga inkomster	7	2
Finlands Banks finansieringsandel på 5 % av kostnaderna	1 739	1 854
Överskott från föregående år	2 084	2 328
Överskott överfört i ny räkning	-2 328	-1 900
Summa finansiering	34 778	37 084

*Siffrorna för 2020 är varken granskade av revisor eller fastställda.

Lagbestämda tillsynsavgifter

Lagbestämda tillsynsavgifter, 1 000 euro

Avgiftsskyldiga	2019	2020
Kreditinstitut	16 687	17 659
Värdepappersföretag	1 171	1 259
Fondbolag och förvaltare av alternativa fonder	2 170	2 594
Värdepappersemittenter	2 458	2 436
Fondbörsen, clearingorganisationen	315	327
Värdepapperscentralen	228	237
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	624	696
Finanssektorn totalt	23 653	25 208
Livförsäkringsbolag	1 303	1 468
Skadeförsäkringsbolag	1 393	1 494
Arbetspensionsförsäkringsbolag	2 379	2 556
Arbetslöshetskassor	1 180	1 113
Pensionsstiftelser och -kassor	241	251
Sjukkassor och andra försäkringskassor	95	99
Försäkringsföreningar	5	5
Försäkringsmäklare	112	120
Offentliga sektorns pensionsfonder	644	726
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	258	243
Försäkringssektorn totalt	7 610	8 075
Justeringar från tidigare år och övriga justeringar	199	-14
Tillsynsobjekt och övriga avgiftsskyldiga totalt	31 462	33 269

Åtgärdsavgifter

Åtgärdsavgifter, 1 000 euro

Avgiftsskyldiga	2019	2020
Kreditinstitut	23	90
Värdepappersföretag	41	22
Fondbolag och förvaltare av alternativa fonder	919	605
Värdepappersemittenter	231	142
Övriga avgiftsskyldiga i finanssektorn	82	62
Finanssektorn totalt	1 296	921
Försäkringsbolag ¹	35	63
Arbetslöshetskassor	25	26
Pensionsstiftelser och -kassor	32	51
Sjukkassor och andra försäkringskassor	33	48
Försäkringsförmedlare ²	385	413
Övriga avgiftsskyldiga i försäkringssektorn	8	9
Försäkringssektorn totalt	518	610
Tillsynsobjekt och övriga avgiftsskyldiga totalt	1 814	1 531

¹ Liv-, skade- och arbetspensionsförsäkringsbolag

² Försäkringsmäklare och -ombud

Ärendehantering

Antal ärenden som var aktiva i Finansinspektionens ärendehantering (huvudavdelningar och viktigaste ärendetyper inom dem)

	St.
Förvaltning	124
Regelgivning	105
Tillsyn	2 119
Exempel på ärendetyper:	
Underrättelser; filialer och gränsöverskridande verksamhet	147
Fastställande och ändring av bolagsordningar, föreningsordningar och stadgar	144
Prospekt	185
Kundbrev till privatpersoner	327
Ledningsprövning (fit & proper)	343
Inspektioner	16
Beviljande och utvidgning av verksamhetstillstånd	30
Övrigt	291
Exempel på ärendetyper:	
Nationellt samarbete	87
Internationellt samarbete	15
	2 639

I försäkringsförmedlarregistret, som inte omfattas av ärendehantering, behandlades 563 nya registreringsansökningar och 7 358 ändringsansökningar.

Riksdagens utfrågningar och remisser om lagberedning

Finansinspektionens experter kallades 44 gånger för att höras av riksdagens olika utskott. Från Finansinspektionen begärdes 32 utlåtanden om nationell lagberedning och 82 andra utlåtanden inom dess område.